

Actuació N°

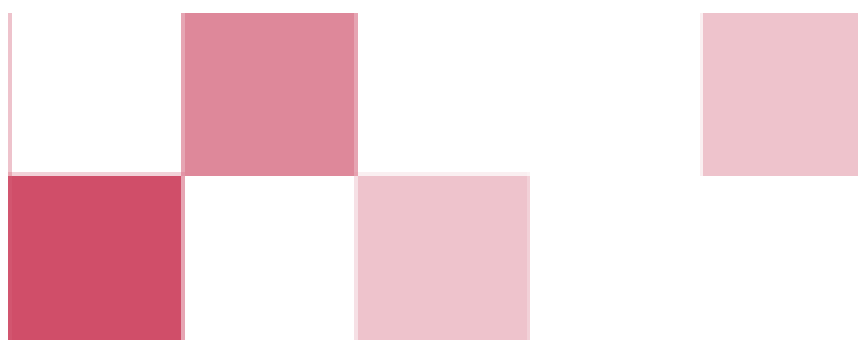
2.1.1

Enquesta de relacions veïnals i convivència de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, 2020

Informe general

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona

Octubre 2022

2.1.1. Enquesta de relacions veïnals i convivència de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (ECAMB 2020).

Informe general

Bellaterra, Octubre de 2022

Equip de recerca:

Carlos González, Marta Murrià, Cristina Sobrino

Equip de suport tècnic:

Elisabet Queralt

Núria Ruiz

Índex

1. Conviure als edificis	6
2.1. Opinió sobre els veïns i les veïnes d'escala	6
2.2. Relacions veïnals	20
2.3. Organització de les comunitats i cura dels espais comuns	25
2.4. Conflictes en la convivència als blocs de pisos.....	33
2. Conviure als barris	40
2.1. Valoració del barri com a lloc per a la sociabilitat.....	40
2.2. Percepció sobre la diversitat al barri.....	44
2.3. Límits de la sociabilitat als barris: discriminacions i aïllament relacional	48
<i>Les relacions de discriminació als barris.....</i>	<i>48</i>
<i>Situacions de solitud i d'aïllament relacional</i>	<i>52</i>
3. Síntesi de resultats	56

Introducció

En els darrers anys, les condicions i les relacions veïnals han travessat un període de transformacions i adaptacions, atesa la reconfiguració demogràfica i social associada als fluxos migratoris internacionals, els fluxos de mobilitat interna per canvi d'habitatge i el constant increment de la desigualtat social. En aquest context, l'Enquesta de Relacions Veïnals i Convivència de l'AMB (ECAMB) es va impulsar per primera vegada l'any 2017 per donar resposta a la manca d'informació sobre quin era l'estat de les relacions veïnals i de la convivència als barris metropolitans. I és que fins al moment, diverses fonts d'informació permetien conèixer els atributs socio-demogràfics de la població de l'àrea metropolitana però mancaven dades quantitatives i estadísticament representatives sobre la naturalesa i el contingut de les relacions socials als barris, els conflictes i els problemes associats. Amb l'impuls de l'ECAMB es donava una resposta analítica a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, en virtut de les competències de foment de la convivència ciutadana que li atribueix l'article 14.H.b de la Llei 31/2010, del 3 d'agost, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

L'ECAMB es consolidà en la seva edició de 2018, moment a partir de la qual esdevingué una operació de caràcter biennal. Les anàlisis que se'n deriven doten a l'AMB de coneixement sobre les relacions de veïnatge i els processos que construeixen les dinàmiques efectives de convivència al territori metropolità. Coneixement, d'altra banda, fonamental a l'hora de prendre decisions polítiques i dissenyar intervencions públiques com ara el Plans de convivència municipals contemplats al Pla d'Actuació Metropolità 2016-2019. El qüestionari ha anat vivint modificacions per tal d'ajustar millor els indicadors i per orientar-se més a les necessitats d'informació de l'AMB i dels seus municipis. Amb tot, després de dues edicions, i en marxa ja la tercera (ECAMB 2022) aquesta enquesta es posiciona com un instrument que aporta informació i anàlisi sobre almenys tres dimensions: la convivència i les relacions als edificis i escales de veïns, la sociabilitat als barris i els límits de la sociabilitat en termes de discriminació i d'aïllament relacional.

L'informe que segueix presenta l'explotació dels resultats de l'Enquesta de relacions veïnals i convivència de l'AMB (ECAMB), corresponent a la seva edició de l'any 2020.

Metodologia

L'ECAMB 2020 s'adreça a la població de 16 anys i més, resident als 36 municipis que pertanyen a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. L'enquesta aporta significació estadística mínima per a 4 àmbits territorials definits en funció de la grandària municipal: Barcelona, ciutats de 100.000 a 500.000 habitants, ciutats de 50.000 a 100.000 habitants i municipis de menys de 50.000 habitants. Tota mostra treballa amb marges d'error que s'incrementen cada cop els resultats es desagreguen en les subpoblacions que la componen. És per això que per tal de poder oferir la informació desagregada a nivell municipal cada any s'ofereix als ajuntaments dels municipis de l'AMB la possibilitat d'ampliar la seva mostra, a la que en l'edició 2020 s'hi ha acollit la ciutat de Barcelona.

El disseny mostral és aleatori estratificat en funció del territori, i afixació proporcional segons criteris de sexe i d'edat (16-29; 30-44; 45-64, 65-74 i 75 i més anys) dins dels territoris. S'estableixen quotes mínimes per a les persones nascudes fora d'Espanya per tal de mantenir una proporció d'estrangers representativa en la mostra. La mostra assolida ha estat finalment de 5.437 individus i el marge d'error pel conjunt de l'àrea metropolitana d'un 1,33%. La ponderació es realitza en funció de la població objectiu real segons el Padró municipal, tenint en compte l'estrat territorial, els grups d'edat i el sexe, i per altra banda considerant la població nascuda a l'estranger per estrat territorial.

Taula 1. Mostra assolida i marges d'error. ECAMB 2020.

Estrat territorial	Mostra	Error mostral (p=q=50% i N. Conf. 95%)
Barcelona	4.043	1,54%
Municipis de de 100.000 a 500.000 hab.	551	4,17%
Municipis de 50.000 a 100.000 hab.	448	4,63%
Municipis de menys de 50.000 hab.	395	4,93%
Total AMB	5.437	1,33%

El treball de camp

El treball de camp s'ha realitzat principalment mitjançant entrevistes telefòniques assistides per ordinador (metodologia CATI), que s'han complementat amb entrevistes presencials a peu de carrer (CAPI) per tal de completar les quotes en aquella població més difícil d'accedir (especialment joves i persones d'origen estranger). La recollida de la informació s'ha dut a terme per part de l'empresa Gesop S. L. des del 29 d'octubre fins al 23 de desembre de 2020.

1. Conviure als edificis

En els darrers anys el model residencial metropolità ha estat objecte d'una ràpida transformació. Entre els efectes d'aquest procés, es troben les implicacions que ha suposat en la fortalesa i el contingut de les interaccions socials que s'estableixen als blocs de pisos, degut a la convivència als barris i als mateixos edificis de diferents maneres i estils de viure aquestes relacions. En aquest capítol s'analitzen les opinions i les percepcions que té la població metropolitana sobre les seves veïnes i veïns d'escala, les interaccions i les relacions que s'estableixen entre les persones residents als edificis i els seus conflictes. Convé assenyalar que l'ECAMB 2020 s'emmarcà en un moment de màxima incidència de la pandèmia per la Covid-19, amb les implicacions que això va tenir en la convivència veïnal i l'ús dels espais del barri, especialment durant el període de confinament i de màximes restriccions de mobilitat. En aquest sentit, per a conèixer els efectes de la pandèmia en les relacions veïnals i la convivència, es pot consultar el capítol Els efectes de la pandèmia sobre les relacions veïnals i la convivència de l'Anuari Metropolità 2020 de l'IERMB¹, redactat també a partir de les dades que aportà l'ECAMB.

2.1. Opinió sobre els veïns i les veïnes d'escala

Edificis i escales de veïns són l'espai més pròxim i local on es concreta i materialitza la vida en comú de les persones. Per aquest motiu, en primer lloc s'analitza la convivència als edificis a partir del grau de coneixement entre els veïns i les veïnes d'escala, i la percepció que tenen sobre les similituds i les diferències que existeixen entre ells.

Més del 90% de la població metropolitana viu en un bloc de pisos, per tant habitualment comparteix el seu espai de residència amb altres persones. D'acord amb l'ECAMB, el grau de coneixement veïnal és elevat, doncs la gran majoria afirma que a la seva escala de veïns es coneixen tots o gairebé tots. Aquests resultats mostren com de la vida als edificis no en resulta una concurrència de persones isolades, que comparteixen espai residencial malgrat viuen aïllades entre si. Ans al contrari, més aviat el que resulta d'aquesta proximitat residencial és un ampli grau de coneixement entre les persones que conviuen a la mateixa escala de veïns.

¹ Podeu descarregar-vos l'anuari a <https://iermb.uab.cat/ca/anuari/metropoli-post-covid-impactes-escenaris-reptes/>

Ara bé, la coneixença del veïnat no sempre és plena, doncs hi ha una sèrie de factors que modulen el nombre de persones conegudes. En primer lloc, és sabut que la vida en contextos residencials densos dificulta el coneixement mutu, encara que només sigui com a conseqüència de la grandària poblacional. Així ho constata l'ECAMB, a partir de la qual es pot apreciar com el coneixement del veïnat és menor als municipis metropolitans més grans que no pas als més petits. Però la coneixença mútua també està sotmesa a variacions internes dins d'aquestes ciutats, sobretot en funció del nombre de llars i d'habitants als que donen cabuda els edificis residencials, però també segons la grandària dels habitatges (variables sovint molt relacionades, doncs els blocs més densos solen acollir habitatges més petits).

Concretament, a la ciutat de Barcelona un 66,7% de la població entrevistada afirma que a la seva escala es coneixen tots o gairebé tots, proporció que s'incrementa gradualment fins arribar al 82,5% als municipis de menys de menys de 50.000 habitants. Segons la mida dels blocs de pisos, la dels habitatges i la densitat veïnal, es constata com a major volum i densitat de persones menor coneixença: prop del 80% de la població que viu en blocs petits, edificis de baixa densitat veïnal i pisos grans, afirma que a la seva escala es coneix tothom o gairebé tothom. A la banda contrària, aquests percentatges disminueixen fins entorn el 60% en els contextos residencials més densos i poblats.

Si es tenen en compte aquests contextos dins de cada municipi segons la seva grandària, es pot veure com el valor mínim és el que s'ha registrat als edificis més grans de Barcelona (55,5%) i els màxims s'han assolit als blocs de pisos més petits de les ciutats metropolitanes amb menys habitants (87,4%). Amb tot, es donen algunes diferències, com per exemple que la població barcelonina que viu en blocs de pisos petits estima un major coneixement veïnal (76,8%) que no pas les persones que, malgrat viuen als municipis més petits de l'àrea metropolitana, ho fan en edificis grans (72,0%).

Figura 1. Coneixement entre veïnes i veïns d'escala (% respostes afirmatives "a l'escala es coneix tothom o gairebé tothom"). Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

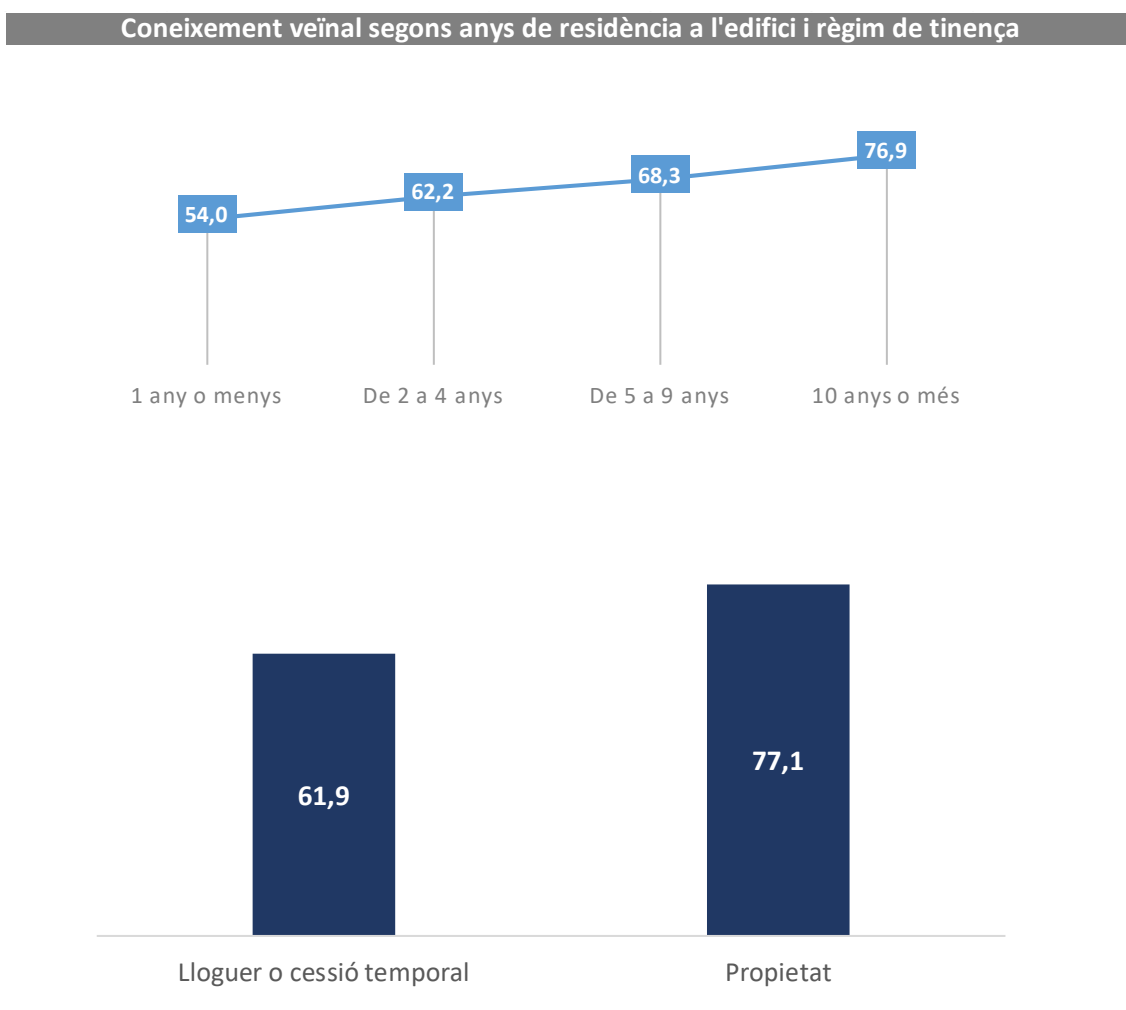
*.NOTA: Les preguntes sobre les veïnes i els veïns d'escala no s'han realitzat a les persones que viuen en cases unifamiliars.

Font: IERMB, ECAMB 2020.

El coneixement veïnal no resulta únicament de la configuració física dels edificis i de les característiques dels habitatges, sinó que també és producte del temps de vida compartit en aquest espai residencial. En efecte, els canvis d'habitatge són un fet constitutiu de l'estructura residencial metropolitana i un procés recurrent en la biografia vital de la població. La magnitud que han assolit les mobilitats residencials en els darrers anys (especialment a la ciutat de Barcelona i als municipis més propers), així com la manera de concretar l'accés a aquests habitatges a través del lloguer, són processos que tenen efectes sobre les relacions de veïnatge.

A la figura 2 es pot apreciar com a mesura que les persones fa més temps que viuen al mateix edifici, s'incrementa el grau de coneixement que relaten: un 76,9% de la població que fa més de 10 anys que hi resideix afirma que a la seva escala es coneix tothom o gairebé tothom, mentre que aquesta proporció disminueix fins prop de la meitat (54,0%) entre les que fa un any o menys que hi viuen. Així doncs, mentre el temps d'assentament i l'arrelament a l'habitatge afavoreixen un major coneixement veïnal, en canvi la rotació residencial i les condicions de temporalitat el dificulten. En aquest sentit, l'apreciació sobre el grau de coneixement veïnal també difereix entre les persones que han accedit a l'habitatge amb previsió de la seva propietat (77,1%) i les que ho han fet com a arrendatàries en règim de lloguer (61,9%).

Figura 2. Coneixement entre veïnes i veïns d'escala (% respostes afirmatives "a l'escala es coneix tothom o gairebé tothom"). Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

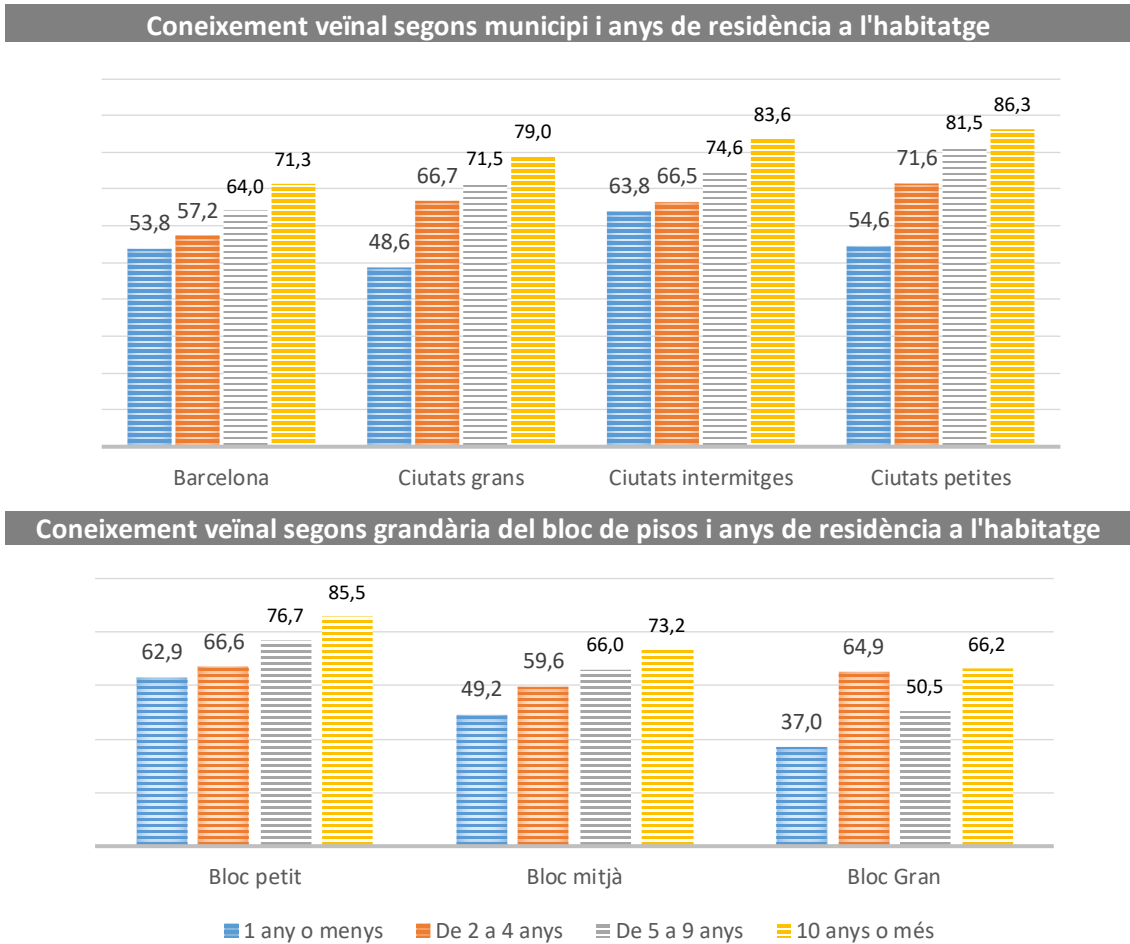

Font: IERMB, ECAMB 2020.

La grandària i la densitat són variables rellevants per descriure el context de les relacions veïnals als edificis, però cal afegir-hi també la vinculació que manté la població amb els seus habitatges i el seu espai residencial. Aquesta és la informació que s'ofereix a la figura 3, on es pot apreciar que l'extensió del coneixement veïnal és menor segons aquelles persones que fa menys anys que s'han establert als blocs de pisos, amb independència de quina sigui la ubicació i la grandària dels edificis. Les persones novingudes als edificis estan presents als espais locals de convivència, però fa poc temps que hi viuen i encara no es coneixen amb la resta de veïns. D'altra banda, la majoria d'aquests canvis residencials es fan en règim de lloguer, el que implica que moltes d'aquestes persones estan en transició cap a un nou habitatge. Les persones que ja viuen a l'edifici poden considerar la inestabilitat residencial dels nous habitants com un element a valorar en la seva inclusió o exclusió relacional. A la taula 2 es poden consultar els creuaments

fins ara esmentats per al conjunt de l'àrea metropolitana i per a cada grandària poblacional, junt amb d'altres variables sociodemogràfiques d'interès.

Figura 3. Coneixement entre veïnes i veïns d'escala (% respostes afirmatives "a l'escala es coneix tothom o gairebé tothom"). Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Font: IERMB, ECAMB 2020

Taula 2. Coneixement entre veïnes i veïns d'escala (% respostes afirmatives "a l'escala es coneix tothom o gairebé tothom"). Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	AMB	Barcelona	Ciutats grans	Ciutats intermèdies	Ciutats petites
Grandària de l'edifici on viu					
Una casa unifamiliar*	-	-	-	-	-
Un bloc petit (de 4 plantes o menys)	79,80	76,82	72,55	84,54	87,44
Un bloc mitjà (de 5 a 9 plantes)	68,34	64,67	74,21	73,97	77,56
Un bloc gran (de 10 plantes o més)	61,76	55,52	71,16	64,17	72,02
Grandària de l'habitatge					
Menys de 60 m ²	61,02	60,30	55,80	60,69	75,80
De 61 a 75m ²	71,04	63,96	74,43	79,62	84,51
De 76 a 90m ²	74,40	68,92	79,01	81,09	80,57
De 91 a 100m ²	75,08	71,14	86,65	72,62	80,31
Més de 100 m ²	80,30	73,52	84,23	95,33	93,65
Densitat veïnal					
Baixa	81,58	75,85	88,61	87,52	89,64
Moderada	78,00	72,42	78,88	83,87	85,52
Semi intensiva	75,13	70,90	76,19	79,55	83,76
Intensiva	65,99	60,95	73,69	71,47	71,44
Molt intensiva	58,79	56,47	55,59	58,06	86,93
Estat de conservació de l'habitatge					
Bon estat de conservació	72,54	67,26	74,47	79,56	83,32
Mal estat de conservació	63,50	59,68	60,03	78,63	71,75
Temps de residència a l'habitatge					
1 any o menys	53,96	53,81	48,58	63,83	54,56
De 2 a 4 anys	62,21	57,19	66,72	66,49	71,60
De 5 a 9 anys	68,26	64,03	71,50	74,62	81,53
10 anys o més	76,87	71,30	79,05	83,57	86,29
Règim de tinença de l'habitatge					
De propietat	77,08	72,40	79,21	81,65	84,03
De lloguer	61,90	58,45	61,07	72,28	76,66
Total					
(N)	5.437	551	448	395	4.043

	AMB	Barcelona	Ciutats grans	Ciutats intermèdies	Ciutats petites
Gènere					
Home	70,41	64,61	73,28	74,96	83,88
Dona	73,07	68,44	73,09	83,27	81,13
Edat					
16 a 29 anys	74,13	68,96	75,65	79,45	87,86
30 a 44 anys	70,00	64,75	71,42	76,82	80,35
45 a 64 anys	73,78	68,79	75,22	81,68	80,90
65 a 74 anys	71,12	66,26	73,81	80,93	79,31
75 i més anys	67,67	62,81	66,53	76,05	89,15
Ocupació					
Estudiant	77,35	71,02	90,17	75,30	92,46
Tasques de la llar	85,74	78,68	92,39	92,18	91,30
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	69,75	65,47	71,84	79,91	78,11
Treballa per compte propi	69,51	68,83	65,23	68,21	85,04
Treballa per compte d'altri	72,29	66,26	72,48	81,56	81,75
Aturat, ERTO	69,97	64,45	72,51	74,64	82,86
Ingressos familiars (€/mes)					
Menys de 600 €	71,15	67,05	69,68	86,15	87,09
De 601 a 1.200 €	69,21	64,78	64,66	76,82	87,56
De 1.201 a 1.800 €	70,87	65,83	70,84	79,50	81,46
De 1.801 a 2.400 €	71,41	65,79	78,29	78,22	74,31
De 2.401 a 3.000 €	74,95	68,00	74,71	82,30	90,58
Més de 3.000 €	75,46	71,67	84,08	82,60	79,28
Lloc de naixement					
Al municipi on viu ara	71,59	68,80	75,47	79,93	88,39
Resta Catalunya	78,25	68,41	81,30	78,43	82,14
Resta Espanya	76,16	70,20	75,72	84,53	85,47
Altres països	63,36	60,72	61,05	75,14	73,67
Total					
(N)	5.437	551	448	395	4.043

*.NOTA: Les preguntes sobre les veïnes i els veïns d'escala no s'han realitzat a les persones que viuen en cases unifamiliars.
 Font: IERMB, ECAMB 2020

Per tal d'avaluar l'homogeneïtat o heterogeneïtat econòmica en les escales de veïns, l'ECAMB demana a les persones entrevistades si creu que el seu veïnat d'escala té el mateix nivell socioeconòmic que elles. Els principals resultats es poden consultar a la taula 3 i dels quals se'n fa una breu anàlisi a continuació.

Al conjunt de l'àrea metropolitana, el 56,4% opina que la seva escala és homogènia en termes de nivell econòmic, el que indica que en general la població metropolitana considera que comparteix un estatus socio-econòmic similar amb els seus veïns i les seves veïnes d'escala. Ara bé, es produeixen algunes variacions territorials, en el sentit que a les ciutats més grans la població observa una major diversitat econòmica que no pas noten les persones que viuen a les ciutats intermèdies o als municipis metropolitans més petits. Tanmateix això no significa que en aquests darrers municipis no n'hi hagin de diferències, sinó que per la seva pròpia estructura residencial aquestes tendeixen a concentrar-se en alguns edificis, mentre que a les ciutats més poblades la coincidència en un mateix bloc d'habitatges de persones amb diferents estatus socio-econòmics i circumstàncies vitals distintes esdevé un fet social molt més freqüent.

Malgrat l'anterior, convé destacar que la distinta percepció de l'estatus socio-econòmic del veïnat varia sobretot en funció del règim de tinença, la qualitat dels habitatges en termes de grandària i el temps que fa que hi viu la població. A la taula següent s'observa com la població que resideix en habitatges que depassen els 90m² de superfície opinen en major proporció que a la seva escala hi ha similitud econòmica. També ho fan les persones que viuen en habitatges amb bon estat de conservació, aquelles que fa més anys que viuen al mateix edifici, les que estan en règim de propietat i les de més edat. Així doncs, atès que l'accés als habitatges està en funció dels mitjans econòmics dels que en disposen les persones residents, els resultats mostren com les persones que estan accedint a les promocions residencials de major qualitat (grans i en bon estat) compartarien un estatus socio-econòmic similar. Les majors diferències no atenyen per tant als segments de població més benestants, ni a les persones menys mòbils residencialment, sinó que la diversitat socio-econòmica que s'aprecia als edificis resulta de la competència per accedir als habitatges que van quedant lliures. Aquí cal tenir en compte el paper que juga l'expansió del lloguer, doncs ofereix als segments de població menys dotats econòmicament la possibilitat d'accedir temporalment a habitatges als que d'altra manera no tindrien accés. La recerca de vacants i de preus més assequibles motiven així la diversitat socio-econòmica que s'aprecia en aquests blocs residencials, fins i tot en relació als habitatges més petits, antics o en mal estat, car l'afluència dels diferents grups socio-econòmics fluctua a mesura que la dinàmica dels preus els encareixen (el que s'ha popularitzat com a moviments gentrificadors) o els van

fent econòmicament accessibles a més població. La percepció de la desigualtat socio-econòmica als edificis s'inscriu així i depèn de la dinàmica d'aquests processos socio-residencials més amplis. Les variables socio-demogràfiques que atenyen a les condicions socioeconòmiques constaten aquesta major heterogeneïtat veïnal en edificis menys benestants.

Taula 3. Percepció del grau d'homogeneïtat econòmica als veïnats (% respostes afirmatives "els seus veïns tenen un nivell econòmic similar al seu"), Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	AMB	Barcelona	Ciutats grans	Ciutats intermèdies	Ciutats petites
Grandària de l'edifici on viu					
Una casa unifamiliar*	-	-	-	-	-
Un bloc petit (de 4 plantes o menys)	59,08	55,47	56,09	65,23	61,78
Un bloc mitjà (de 5 a 9 plantes)	54,75	55,41	50,23	52,46	60,40
Un bloc gran (de 10 plantes o més)	55,90	57,14	50,38	65,94	55,00
Grandària de l'habitatge					
Menys de 60 m ²	45,58	45,84	37,73	55,70	49,55
De 61 a 75m ²	56,33	53,82	54,18	68,27	58,98
De 76 a 90m ²	59,83	58,49	59,64	60,48	63,71
De 91 a 100m ²	64,00	63,48	62,76	62,10	68,44
Més de 100 m ²	65,05	66,34	74,34	53,38	63,89
Densitat veïnal					
Baixa	66,52	66,25	78,97	63,57	63,11
Moderada	62,84	60,89	59,74	65,31	67,98
Semi intensiva	57,44	58,43	52,73	57,27	59,91
Intensiva	54,61	52,53	55,87	59,93	58,27
Molt intensiva	46,03	46,52	34,17	69,04	50,70
Estat de conservació de l'habitatge					
Bon estat de conservació	57,21	56,72	52,32	61,01	61,54
Mal estat de conservació	47,43	41,74	57,42	51,79	49,19
Temps de residència a l'habitatge					
1 any o menys	43,74	43,39	41,70	40,51	56,43
De 2 a 4 anys	51,15	50,08	50,66	42,44	62,37
De 5 a 9 anys	51,35	51,51	48,93	57,64	41,30
10 anys o més	60,35	59,75	55,87	64,73	63,10
Règim de tinença de l'habitatge					
De propietat	62,56	62,66	56,52	65,67	66,15
De lloguer	45,19	45,65	45,53	45,37	40,62
Total	56,36	55,56	52,65	60,01	60,75
(N)	5.437	551	448	395	4.043

	AMB	Barcelona	Ciutats grans	Ciutats intermèdies	Ciutats petites
Gènere					
Home	56,23	55,81	49,93	61,08	61,62
Dona	56,48	55,34	55,36	59,03	59,92
Edat					
16 a 29 anys	60,37	60,83	50,94	61,91	70,62
30 a 44 anys	52,35	51,24	48,34	58,15	55,69
45 a 64 anys	57,28	56,13	57,80	58,88	58,95
65 a 74 anys	56,53	56,74	51,39	59,79	60,00
75 i més anys	57,45	55,17	52,96	67,00	67,45
Ocupació					
Estudiant	67,48	67,50	48,87	69,53	79,74
Tasques de la llar	53,23	44,62	61,98	54,66	65,42
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	56,20	55,40	51,75	61,00	62,09
Treballa per compte propi	54,49	57,08	47,51	46,35	60,21
Treballa per compte d'altri	57,19	56,60	54,20	61,47	58,12
Aturat, ERTO	50,19	46,71	51,66	55,64	55,62
Ingressos familiars (€/mes)					
Menys de 600 €	36,09	34,25	33,33	39,84	51,08
De 601 a 1.200 €	44,71	43,08	42,20	46,94	54,07
De 1.201 a 1.800 €	56,46	55,39	53,29	60,72	60,34
De 1.801 a 2.400 €	62,03	59,51	60,42	63,98	70,59
De 2.401 a 3.000 €	66,76	65,31	68,84	74,21	60,95
Més de 3.000 €	69,52	70,58	60,97	67,94	72,95
Lloc de naixement					
Al municipi on viu ara	60,10	60,24	59,38	56,52	63,23
Resta Catalunya	58,11	55,81	54,96	59,70	60,93
Resta Espanya	56,94	56,75	51,57	62,79	57,02
Altre país	49,25	46,90	45,64	60,54	61,37
Total	56,36	55,56	52,65	60,01	60,75
(N)	5.437	551	448	395	4.043

*.NOTA: Les preguntes sobre les veïnes i els veïns d'escala no s'han realitzat a les persones que viuen en cases.

Font: IERMB, ECAMB 2020

La darrera pregunta d'opinió sobre el veïnat ateny a la diversitat d'orígens dels veïns i de les veïnes, definida a l'ECAMB d'una forma operativa a partir de la variable país d'origen. Concretament es demana a la població si els seus veïns d'escala són del mateix país de procedència. A diferència de la nacionalitat (que és un fet polític-administratiu), aquesta és una dada demogràfica invariable si bé molt significada socialment perquè és en relació al país de naixement que s'estructuren imaginaris i que operen les distincions col·lectives relatives a *l'estrangeria*.

Pel que fa als resultats, la proporció global ha estat de 46,31%, és a dir que en relació al país de naixement de les veïnes i dels veïns d'escala, la població metropolitana percep en general certa dissimilitud. Resulta d'un gran interès l'enorme contrast que s'observa entre les persones que efectivament han nascut a l'estranger i les que van néixer a Espanya. La població nascuda a l'estat espanyol és la majoria i és freqüent que comparteixi espai residencial amb altres persones que són també autòctones. Entre aquestes, més del 60% opina que a la seva escala la majoria tenen la mateixa procedència. En canvi, les persones que han nascut a l'estranger rarament comparteixen el país de naixement amb els seus veïns i veïnes, perquè en cap cas conformen una categoria poblacional homogènia. Així doncs, malgrat en ocasions és possible trobar espais residencials amb una alta concentració de població nascuda a l'estranger, la diversitat interna és alta en aquests conglomerats residencials, perquè els orígens geogràfics d'aquest grup poblacional són molt diversos.

Les dades mostren també com les persones que viuen en habitatges de menor superfície, edificis més densament poblats i les de menor renda són també les que conviuen amb una major heterogeneïtat d'orígens a la seva escala de veïns. També, les que viuen en règim de lloguer i les que fa menys temps que es van traslladar a l'habitatge actual, el que constata que aquells edificis amb més mobilitat residencial són sovint els que alberguen més diversitat d'orígens i procedències, al mateix temps que més vulnerabilitat econòmica.

Taula 4. Percepció del grau d'homogeneïtat de procedència als veïnats (% respostes afirmatives "els seus veïns són del seu mateix país d'origen"), Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	AMB	Barcelona	Ciutats grans	Ciutats intermèdies	Ciutats petites
Grandària de l'edifici on viu					
Una casa unifamiliar*	-	-	-	-	-
Un bloc petit (de 4 plantes o menys)	52,37	42,85	44,37	59,90	69,18
Un bloc mitjà (de 5 a 9 plantes)	43,64	42,99	37,45	56,07	44,36
Un bloc gran (de 10 plantes o més)	39,14	40,88	37,38	46,10	29,60
Grandària de l'habitatge					
Menys de 60 m2	29,47	27,90	24,76	35,47	42,23
De 61 a 75m2	39,90	37,66	35,20	55,65	42,94
De 76 a 90m2	54,37	48,17	52,92	62,86	66,13
De 91 a 100m2	62,44	59,68	70,84	57,85	68,45
Més de 100 m2	61,20	55,55	72,61	67,47	72,73
Densitat veïnal					
Baixa	63,62	56,49	78,44	65,31	75,39
Moderada	61,52	56,67	63,24	64,54	69,46
Semi intensiva	48,58	45,75	43,24	56,30	56,28
Intensiva	37,83	37,44	29,58	51,36	45,57
Molt intensiva	27,68	26,79	31,17	37,09	16,37
Estat de conservació de l'habitatge					
Bon estat de conservació	47,58	44,20	42,02	59,05	56,09
Mal estat de conservació	31,28	24,74	22,39	44,75	73,95
Temps de residència a l'habitatge					
1 any o menys	27,18	23,72	24,37	30,51	56,61
De 2 a 4 anys	34,43	28,21	31,49	48,06	53,47
De 5 a 9 anys	35,51	32,71	31,32	45,76	45,72
10 anys o més	53,69	51,35	46,84	64,52	58,60
Règim de tinença de l'habitatge					
De propietat	56,51	54,70	49,51	67,93	58,67
De lloguer	27,62	25,74	22,63	30,56	49,02
Total	46,31	42,73	40,28	57,73	56,63
(N)	5.437	551	448	395	4.043

	AMB	Barcelona	Ciutats grans	Ciutats intermèdies	Ciutats petites
Gènere					
Home	48,02	43,24	43,97	57,13	62,51
Dona	44,74	42,29	36,61	58,27	51,03
Edat					
16 a 29 anys	46,07	42,52	31,74	67,49	58,84
30 a 44 anys	41,19	36,02	35,84	46,43	61,78
45 a 64 anys	50,13	45,37	48,63	62,00	55,96
65 a 74 anys	52,28	50,64	48,82	56,01	62,12
75 i més anys	42,75	43,98	31,99	61,46	31,32
Ocupació					
Estudiant	52,15	50,91	30,23	70,54	55,49
Tasques de la llar	49,26	33,63	48,49	68,35	74,01
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	48,25	49,07	39,77	54,55	50,04
Treballa per compte propi	44,48	39,36	32,37	66,14	76,73
Treballa per compte d'altri	48,80	43,20	48,11	58,23	57,76
Aturat, ERTO	32,85	27,47	27,38	47,46	50,88
Ingressos familiars (€/mes)					
Menys de 600 €	30,08	27,06	18,33	61,07	47,92
De 601 a 1.200 €	32,50	30,36	21,63	51,44	39,32
De 1.201 a 1.800 €	40,48	35,34	36,56	56,46	47,57
De 1.801 a 2.400 €	50,15	48,13	46,33	58,82	53,92
De 2.401 a 3.000 €	54,12	47,27	59,90	58,63	66,90
Més de 3.000 €	61,93	55,41	76,00	65,04	76,54
Lloc de naixement					
Al municipi on viu ara	61,09	60,25	63,79	56,30	70,47
Resta Catalunya	64,75	58,01	54,68	73,90	69,39
Resta Espanya	50,78	49,58	39,23	64,82	51,71
Altre país	6,05	4,78	7,25	11,62	5,13
Total	46,31	42,73	40,28	57,73	56,63
(N)	5.437	551	448	395	4.043

*.NOTA: Les preguntes sobre les veïnes i els veïns d'escala no s'han realitzat a les persones que viuen en cases.

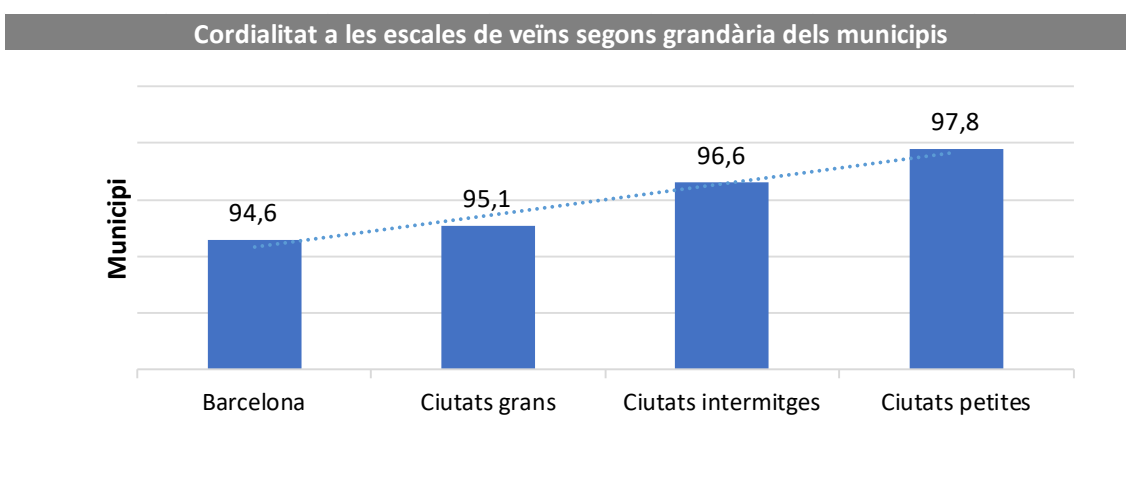
Font: IERMB, ECAMB 2020

2.2. Relacions veïnals

Els edificis són espais de trobada ocasional i de relació ja que, fins i tot en absència d'equipaments i de serveis comunitaris, les escales, els replans o les entrades són llocs de contacte i d'interacció social. També són escenari de solidaritats veïnals en forma de favors i ajuts. Tanmateix en els espais residencials també es produeix una ambigüitat inherent que resulta de la necessitat de gestionar la proximitat física amb els veïns i, a la vegada, mantenir una distància social suficient que permeti salvaguardar la vida privada i la cordialitat veïnal. L'ECAMB conceptualitza les relacions de sociabilitat com un continu que va des de les mostres quotidianes de cortesia (que no traspassen el límits de la privacitat) a les relacions d'amistat (on aquests límits s'han desdibuixat), i on també hi ha lloc per la predisposició per intercanviar favors i a prestar-se suport mutu en cas de necessitat. L'objectiu de l'ECAMB és quantificar l'extensió d'aquestes distintes manifestacions de les relacions veïnals, així com descriure quines formes adopten en els diferents contextos residencials de la metròpoli i quines persones estan implicades. En les pàgines següents s'exposen els resultats.

Una primera constatació és que les relacions de veïnatge a l'àrea metropolitana de Barcelona es caracteritzen per la cordialitat. Així ho afirma la pràctica totalitat dels entrevistats (95,40%), quan afirma que a la seva escala el tracte diari és cordial i respectuós. Amb tot, la percepció d'aquesta cordialitat està més estesa als municipis més petits del territori metropolità que a les grans ciutats.

Figura 4. Cordialitat i respecte en el tracte diari a l'escala de veïns (% respostes afirmatives a "el tracte diari és cordial i respectuós"). Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Font: IERMB, ECAMB 2020

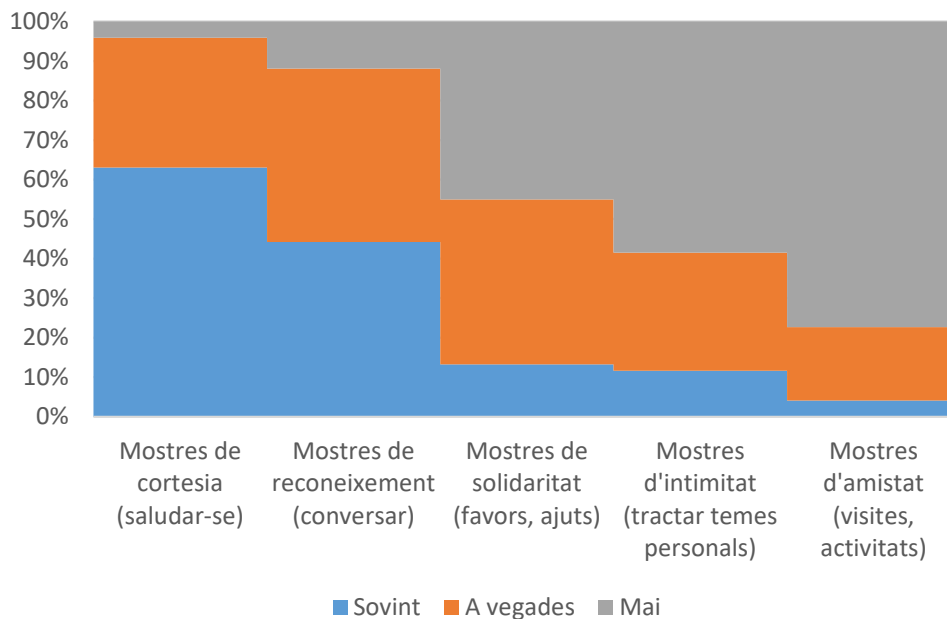
La vida en edificis fa de la pràctica veïnal un fet social rellevant en la vida quotidiana de la població. És per aquest motiu que l'ECAMB ha demanat amb quina freqüència les persones entrevistades i) s'han vist i s'han saludat amb els veïns; ii) han mantingut una conversa breu; iii) han parlat d'un problema o d'un assumpte personal; iv) s'han visitat a casa o han organitzat una activitat de temps lliure i v) s'han fet favors o demanat ajut. Aquestes relacions es poden ordenar de manera operativa en quatre nivells. Al primer nivell se situen les interaccions casuals que són una forma de relació humana *feble*, doncs la salutació esdevé poca cosa més que una mostra de cortesia, una expressió d'amabilitat que no compromet la pròpia intimitat. El segon nivell implica el reconeixement personal però sense exposició de la intimitat, ja que la conversa casual permet tractar de molts temes els quals permeten mantenir encara un ampli marge a la privacitat personal. Quan la conversa tracta sobre temes personals (relacionats amb la feina, la criança, la salut o qualsevol altra situació), aquí la intimitat està ja implicada. En el quart nivell s'han inclòs les visites al domicili i la realització d'activitats conjuntes, que són vincles intensos que remetent a les relacions d'amistat. Finalment, les solidaritats veïnals es conceben com un nivell transversal. A diferència de les altres sociabilitats –que depenen de la voluntat i dels afectes–, la circulació d'ajuts i de favors entre les veïnes i els veïns contribueix a fer pública una situació de necessitat, tota vegada que genera una situació de deute personal i l'obligació social del retorn.

Els resultats mostren com les relacions veïnals estan lluny de ser una qüestió residual o menor en la vida quotidiana de la població de la metròpoli. Al contrari, els entorns residencials són a dia d'avui espais d'una viva sociabilitat, si bé les relacions de veïnatge s'exerceixen majoritàriament amb reserva de la pròpia vida personal.

- El 62,5% de la població metropolitana afirma que sovint es veu i se saluda amb veïns i veïnes a l'escala; el 43,9% hi conversa sovint i el 43,6% hi manté converses esporàdicament.
- Les mostres veïnals de solidaritat depenen de diversos factors, el primer dels quals és que es presenti una necessitat. En un segon moment intervenen tant la disposició personal a demanar un favor a una veïna o a un veí (risc d'intrusió de la vida privada) i també de la voluntat de prestar l'ajut necessari. És rellevant aleshores que fins un 41% de la població de la metròpoli explica que ocasionalment demana ajuda o fa favors als seus veïns i veïnes.
- Les sociabilitats veïnals no se circumscriuen, tanmateix a aquestes interaccions puntuals. L'11,5% de la població metropolitana afirma sovint parla de temes personals amb algun veí o amb alguna veïna, i arriben al 29,8% les persones que ho fan de manera esporàdica.

- En l'exercici de les relacions veïnals sempre hi ha el risc del distanciament afectiu i personal, però també el de l'intrusisme en la vida privada. És per aquest motiu que és molt menys freqüent fer activitats amb veïns o visitar-los a casa seva de forma recurrent. Amb tot, fins un 18% ho fa ocasionalment.

Figura 5. Escala de les sociabilitats veïnals. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Font: IERMB, ECAMB 2020

A continuació s'examinen breument tant les característiques sociodemogràfiques com les dels contextos residencials en què s'han generat cadascuna d'aquestes relacions. En aquesta petita anàlisi es tractaran de manera conjunta les interaccions freqüents i ocasionals. Pel que fa a les interaccions casuals- les cortesies- aquestes es produeixen arreu i impliquen als diversos perfils de població. La cordialitat a les escales de veïns és, així, un element comú entre la gran majoria de persones i contextos residencials. La conversa és menys freqüent que la cortesia de saludar-se i són els segments de població més jove, les persones que fa menys de 10 anys que s'han instal·lat a l'habitatge, les que viuen en règim de propietat i les que han nascut a l'estranger, les que relaten menor freqüència d'aquestes interaccions. El mateix passa amb les relacions de major intimitat com són el fet de parlar de temes personals o visitar-se i fer activitats conjuntes. En general, també són més freqüents municipis mitjans i més petits i en entorns residencials poc densos. És aquí on s'aprecia clarament l'aportació del veïnatge a la sociabilitat. Finalment, s'observa que les relacions de solidaritat es donen arreu, si bé s'articulen més fàcilment en entorns de baixa densitat i amb més dificultats en els blocs de pisos d'alta densitat. L'ECAMB també permet apreciar com les persones que viuen en una major inestabilitat residencial (poc

temps a l'habitatge, en règim de lloguer) i la població que ha nascut a l'estranger participen i es beneficien menys d'aquestes solidaritats veïnals.

Taula 5. Cordialitat veïnal i freqüència de les sociabilitats veïnals (% sovint + en ocasions). Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	El tracte diari és cordial i respectuós	Mostres de cortesia	Mostres de reconeixement	Mostres d'intimitat	Mostres d'amistat	Mostres de solidaritat
Municipi						
Barcelona	94,58	94,84	87,02	41,32	22,63	55,53
Ciutats grans	95,07	95,21	86,68	39,46	20,58	55,54
Ciutats intermèdies	96,60	94,92	90,04	45,41	24,65	48,81
Ciutats petites	97,82	96,35	87,91	39,49	22,87	55,24
Grandària de l'edifici on viu						
Una casa unifamiliar	-	-	-	-	-	-
Un bloc petit (de 4 plantes o menys)	94,99	94,36	87,26	42,68	24,23	57,13
Un bloc mitjà (de 5 a 9 plantes)	95,50	95,46	87,46	40,54	21,18	53,37
Un bloc gran (de 10 plantes o més)	96,38	96,09	88,79	41,01	24,96	51,61
Grandària de l'habitatge						
Menys de 60 m ²	92,64	90,22	81,50	35,20	16,88	49,90
De 61 a 75m ²	94,90	95,66	88,29	41,98	22,54	53,66
De 76 a 90m ²	96,33	97,10	91,52	45,93	22,97	55,37
De 91 a 100m ²	98,41	97,67	91,36	47,15	26,57	60,53
Més de 100 m ²	97,45	97,11	90,72	43,36	26,10	61,41
Densitat veïnal						
Baixa	97,69	97,00	91,24	43,65	26,71	63,36
Moderada	96,90	98,03	91,36	46,12	25,01	56,30
Semi intensiva	95,75	96,09	89,61	45,28	22,62	56,27
Intensiva	94,65	94,67	87,29	41,83	21,74	52,04
Molt intensiva	93,38	91,51	83,28	33,53	16,68	49,18
Estat de conservació de l'habitatge						
Bon estat de conservació	96,12	95,56	87,98	41,66	22,94	55,39
Mal estat de conservació	85,87	88,87	80,57	38,13	17,19	42,85
Temps de residència a l'habitatge						
1 any o menys	93,72	82,80	66,38	23,71	13,72	38,90
De 2 a 4 anys	95,52	93,08	79,79	23,94	12,20	45,06
De 5 a 9 anys	94,51	94,06	85,56	36,99	21,27	50,68
10 anys o més	95,79	97,58	92,37	48,13	26,05	59,36
Règim de tinença de l'habitatge						
De propietat	96,36	97,20	91,89	46,72	24,95	58,58
De lloguer	93,58	91,21	79,26	31,45	18,23	47,12
Total	95,40	95,12	87,51	41,33	22,57	54,53

	El tracte diari és cordial i respectuós (% sí)	Mostres de cortesia	Mostres de reconeixement	Mostres d'intimitat	Mostres d'amistat	Mostres de solidaritat
Gènere						
Home	95,04	95,09	87,13	41,33	24,19	55,34
Dona	95,72	95,15	87,86	41,32	21,10	53,78
Edat						
16 a 29 anys	93,71	91,92	74,93	22,89	19,78	48,26
30 a 44 anys	95,08	93,95	84,84	36,74	20,30	51,65
45 a 64 anys	95,92	96,82	93,39	47,01	21,96	58,40
65 a 74 anys	96,00	97,33	93,72	54,81	29,73	62,26
75 i més anys	96,74	96,01	90,93	52,16	27,41	52,85
Ocupació						
Estudiant	95,20	93,42	78,11	21,78	23,73	50,92
Tasques de la llar	96,49	93,55	90,79	45,99	25,14	56,13
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	96,53	96,65	93,18	54,25	26,57	58,98
Treballa per compte propi	94,19	94,85	84,98	43,48	22,56	57,27
Treballa per compte d'altri	95,44	95,22	87,42	36,57	19,45	53,61
Aturat, ERTO	93,76	93,33	83,08	40,31	23,99	49,01
Ingressos familiars (€/mes)						
Menys de 600 €	87,90	93,83	81,11	37,91	22,23	52,75
De 601 a 1.200 €	92,89	93,18	83,81	37,92	22,23	48,86
De 1.201 a 1.800 €	94,45	94,52	87,74	44,85	21,85	52,81
De 1.801 a 2.400 €	96,61	95,16	89,00	42,89	23,81	58,09
De 2.401 a 3.000 €	97,82	96,97	91,26	45,82	25,24	55,78
Més de 3.000 €	97,67	96,98	90,50	38,54	22,22	60,64
Lloc de naixement						
Al municipi on viu ara	94,85	96,22	90,10	43,08	21,79	58,92
Resta Catalunya	97,31	96,59	88,84	43,57	23,54	56,85
Resta Espanya	97,18	96,72	94,42	49,57	26,81	57,08
Altre país	93,26	91,25	78,46	31,73	20,13	44,75
Total	95,40	95,12	87,51	41,33	22,57	53,53

*.NOTA: Les preguntes sobre les veïnes i els veïns d'escala no s'han realitzat a les persones que viuen en cases.
Font: IERMB, ECAMB 2020

2.3. Organització de les comunitats i cura dels espais comuns

El concepte de veïnatge fa referència a una realitat eminentment relacional que és derivada d'una situació de convivència en un mateix espai residencial. En canvi la comunitat és una organització constituïda legalment *per a l'exercici dels drets i el compliment dels deures dels propietaris* (2). D'acord amb aquesta mateixa llei, les persones arrendatàries del seu habitatge no poden optar a cap càrrec dins la *comunitat de propietaris*, malgrat poden assistir a les seves reunions, *amb veu però mai amb vot*. I: la *comunitat de propietaris* pot encarregar-ne l'administració a un professional extern. L'ECAMB estudia aquests dos aspectes de les comunitats de propietaris, per les seves eventuais repercussions per a la vida als edificis i per a les relacions de veïnatge.

En primer lloc, s'ha demanat a la població entrevistada si a l'edifici on tenen l'habitatge habitual es fan reunions periòdiques. Les respostes del 80,2% de la població han estat afirmatives. En segon lloc, d'acord amb les dades de l'ECAMB, el 75,3% de la població metropolitana viu en un edifici en el qual s'ha optat per aquesta contractar una administració de finques.

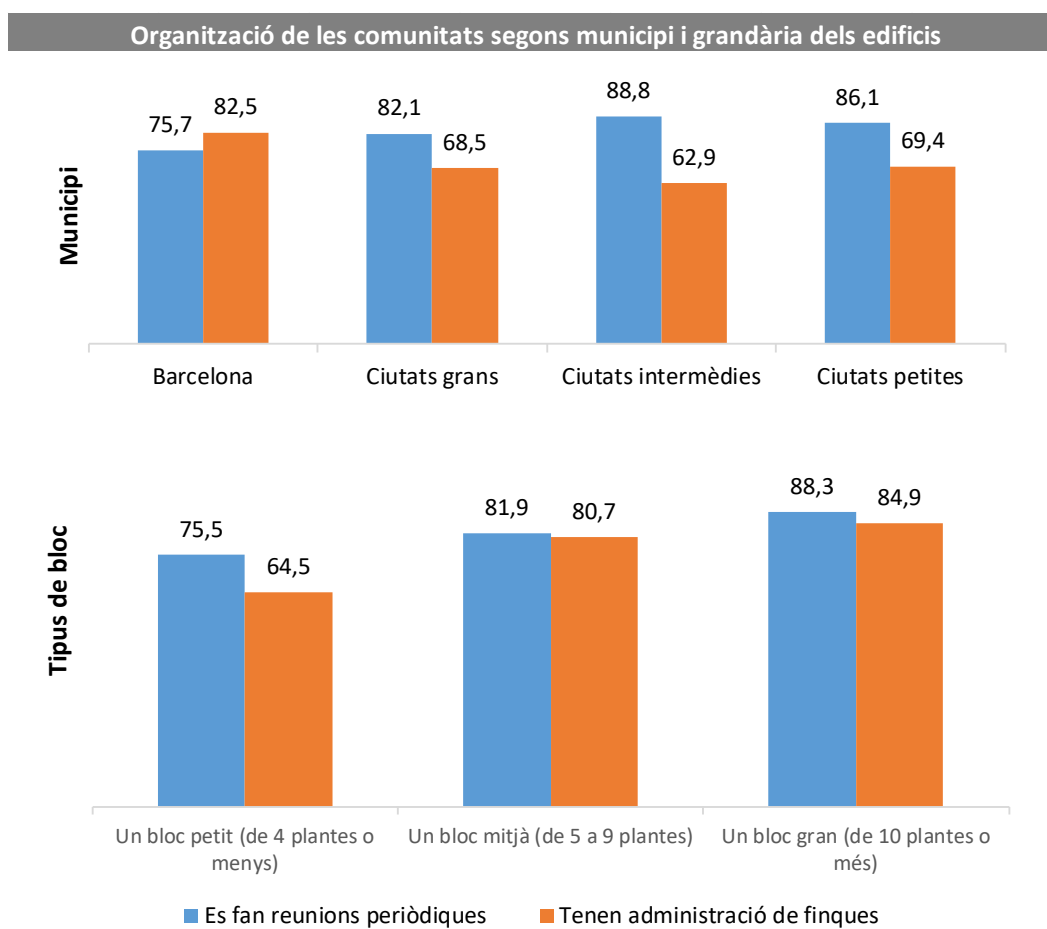
Les proporcions són distintes segons la mida dels municipis i, sobretot, segons la grandària dels blocs de pisos. A Barcelona, el 75,7% afirma realitzar reunions periòdiques d'escala i el 82,5% disposar d'administrador de finques. A la resta de ciutats, és més comú fer reunions que contractar administracions de finques. Les variacions atenen sobretot a la grandària dels edificis. Com més nombre d'habitatges i de llars alberguen els edificis (això és, densitat veïnal), més complicada sol ser la gestió i major la necessitat de contractar una administració de finques per a coordinar-la. Amb menor associació entre les variables, el fet de viure en blocs més grans també genera més necessitat de realitzar reunions periòdiques.

El creuament d'aquestes dades segons la resta de característiques dels edificis i dels habitatges i segons les variables socio-demogràfiques mostra diferències entre les persones que són propietàries del seu habitatge i les que en són arrendatàries. El 81,72% de les persones que disposen d'un habitatge en propietat afirmen que a l'edifici es fan reunions periòdicament; Aquesta resposta la proporcionen únicament el 61,87% de les persones que viuen en règim de lloguer. Les dades també albiren certa tendència a disposar de més mecanismes de gestió

². - Article 553-1. c. LLEI 5/2015, del 13 de maig, de modificació del llibre cinquè del Codi civil de Catalunya, relatiu als drets reals.

(reunions i administradors de finques) entre les persones de major renda i les que viuen en pisos de major qualitat (més grans, en edificis en bon estat de conservació).

Figura 6. Com s'organitzen les comunitats de veïnatge. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Font: IERMB, ECAMB 2020

Taula 6. Com s'organitzen les comunitats de propietaris. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	Es fan reunions periòdiques	Tenen administració de finques
Municipi		
Barcelona	75,73	82,48
Ciutats grans	82,09	68,50
Ciutats intermèdies	88,82	62,90
Ciutats petites	86,10	69,38
Grandària de l'edifici on viu		
Una casa unifamiliar*	-	-
Un bloc petit (de 4 plantes o menys)	75,47	64,46
Un bloc mitjà (de 5 a 9 plantes)	81,91	80,69
Un bloc gran (de 10 plantes o més)	88,30	84,90
Grandària de l'habitatge		
Menys de 60 m ²	66,54	72,50
De 61 a 75m ²	79,22	74,16
De 76 a 90m ²	85,88	79,18
De 91 a 100m ²	88,61	76,09
Més de 100 m ²	87,97	83,26
Densitat veïnal		
Baixa	86,63	76,26
Moderada	85,05	76,68
Semi intensiva	82,82	75,70
Intensiva	76,94	77,39
Molt intensiva	74,48	76,68
Estat de conservació de l'habitatge		
Bon estat de conservació	81,72	75,33
Mal estat de conservació	61,87	72,32
Temps de residència a l'habitatge		
1 any o menys	48,36	62,38
De 2 a 4 anys	68,87	74,37
De 5 a 9 anys	70,52	74,73
10 anys o més	88,91	77,50
Règim de tinença de l'habitatge		
De propietat	94,93	78,59
De lloguer	53,00	69,59
Total	80,18	75,33

	Es fan reunions periòdiques	Tenen administració de finques
Gènere		
Home	80,25	73,06
Dona	80,11	77,40
Edat		
16 a 29 anys	75,22	59,15
30 a 44 anys	73,78	74,67
45 a 64 anys	83,92	77,22
65 a 74 anys	89,25	84,33
75 i més anys	84,41	87,99
Ocupació		
Estudiant	80,69	56,44
Tasques de la llar	78,91	65,85
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	87,74	86,89
Treballa per compte propi	74,64	77,65
Treballa per compte d'altri	79,27	74,47
Aturat, ERTO	72,50	67,26
Ingressos familiars (€/mes)		
Menys de 600 €	62,59	69,22
De 601 a 1.200 €	73,93	71,68
De 1.201 a 1.800 €	80,00	76,52
De 1.801 a 2.400 €	82,76	77,54
De 2.401 a 3.000 €	85,19	74,40
Més de 3.000 €	83,99	78,03
Lloc de naixement		
Al municipi on viu ara	85,19	79,25
Resta Catalunya	87,34	72,33
Resta Espanya	88,06	79,27
Altre país	61,74	70,32
Total	80,18	75,33

Font: IERMB, ECAMB 2020

Pel que fa a la responsabilitat veïnal en el manteniment i cura dels espais comuns, la majoria de la població metropolitana (el 80,53%) considera que, a la seva escala, veïns i veïnes cuiden aquests espais. Tanmateix, fins un 17,88% opina que aquesta cura de l'escala no es dona per part dels seus residents. Aquesta opinió és més freqüent entre aquelles persones que viuen en blocs que no estan en un bon estat de conservació (37,19%), de major densitat veïnal (26,89%) i amb pisos de menor grandària (26,47%).

En tot plegat intervé un important component econòmic, com es desprèn del fet que aquesta opinió incrementa a mesura que els ingressos declarats per la població entrevistada van disminuint. L'edifici està en mal estat i no es cuida prou, en part també perquè no es compta amb els recursos econòmics necessaris per emprendre'n la reparació. Com es veurà en les pàgines que segueixen, aquesta situació és causa freqüent de conflictes entre veïnes i veïns.

També hi ha major consideració de manca de cura entre les persones que fa menys temps que viuen a l'edifici, sobretot les que fa menys de cinc anys que hi viuen, i les que estan en règim de lloguer. Territorialment la percepció que les persones residents no es cuiden dels espais és més freqüent a les ciutats grans de l'àrea metropolitana (24,63%) i a Barcelona (19,77%).

Taula 7. El veïnat es cuida dels espais comuns? Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	Es cuiden els espais comuns	No es cuiden els espais comuns	NS/NC
Municipi			
Barcelona	78,49	19,77	1,74
Ciutats grans	73,74	24,63	1,63
Ciutats intermèdies	88,45	10,81	0,75
Ciutats petites	89,48	8,65	1,87
Grandària de l'edifici on viu			
Una casa unifamiliar*			
Un bloc petit (de 4 plantes o menys)	83,70	14,93	1,38
Un bloc mitjà (de 5 a 9 plantes)	79,19	19,48	1,33
Un bloc gran (de 10 plantes o més)	76,40	19,47	4,13
Grandària de l'habitatge			
Menys de 60 m ²	71,78	26,47	1,75
De 61 a 75m ²	81,73	16,94	1,33
De 76 a 90m ²	82,92	15,18	1,90
De 91 a 100m ²	83,84	15,55	0,61
Més de 100 m ²	84,47	14,26	1,27
Densitat veïnal			
Baixa	85,32	13,78	0,90
Moderada	83,81	14,99	1,20
Semi intensiva	82,74	15,73	1,53
Intensiva	80,03	18,53	1,44
Molt intensiva	70,76	26,89	2,34
Estat de conservació de l'habitatge			
Bon estat de conservació	82,00	16,46	1,53
Mal estat de conservació	60,30	37,19	2,51
Temps de residència a l'habitatge			
1 any o menys	74,36	23,41	2,22
De 2 a 4 anys	71,42	27,41	1,17
De 5 a 9 anys	82,22	16,82	0,95
10 anys o més	82,67	15,61	1,72
Règim de tinença de l'habitatge			
De propietat	83,85	14,53	1,62
De lloguer	74,45	24,08	1,46
Total	80,53	17,88	1,59

	Es cuiden els espais comuns	No es cuiden els espais comuns	NS/NC
Gènere			
Home	80,60	18,15	1,24
Dona	80,45	17,64	1,91
Edat			
16 a 29 anys	74,89	24,21	0,90
30 a 44 anys	79,39	19,42	1,19
45 a 64 anys	84,48	13,60	1,92
65 a 74 anys	81,51	15,92	2,57
75 i més anys	79,87	18,36	1,77
Ocupació			
Estudiant	75,01	23,87	1,11
Tasques de la llar	78,40	19,10	2,50
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	82,17	15,61	2,21
Treballa per compte propi	81,68	17,88	0,44
Treballa per compte d'altri	81,89	16,80	1,31
Aturat, EERTO	75,70	22,24	2,06
Ingressos familiars (€/mes)			
Menys de 600 €	76,80	20,65	2,55
De 601 a 1.200 €	77,82	20,56	1,62
De 1.201 a 1.800 €	80,09	17,75	2,17
De 1.801 a 2.400 €	80,17	17,86	1,97
De 2.401 a 3.000 €	84,55	14,78	0,68
Més de 3.000 €	83,93	15,08	0,99
Lloc de naixement			
Al municipi on viu ara	80,60	17,89	1,51
Resta Catalunya	84,10	14,95	0,95
Resta Espanya	83,39	14,30	2,30
Altres països	75,30	22,83	1,87
Total	80,53	17,88	1,59

*.NOTA: Les preguntes sobre les veïnes i els veïns d'escala no s'han realitzat a les persones que viuen en cases.

Font: IERMB, ECAMB 2020

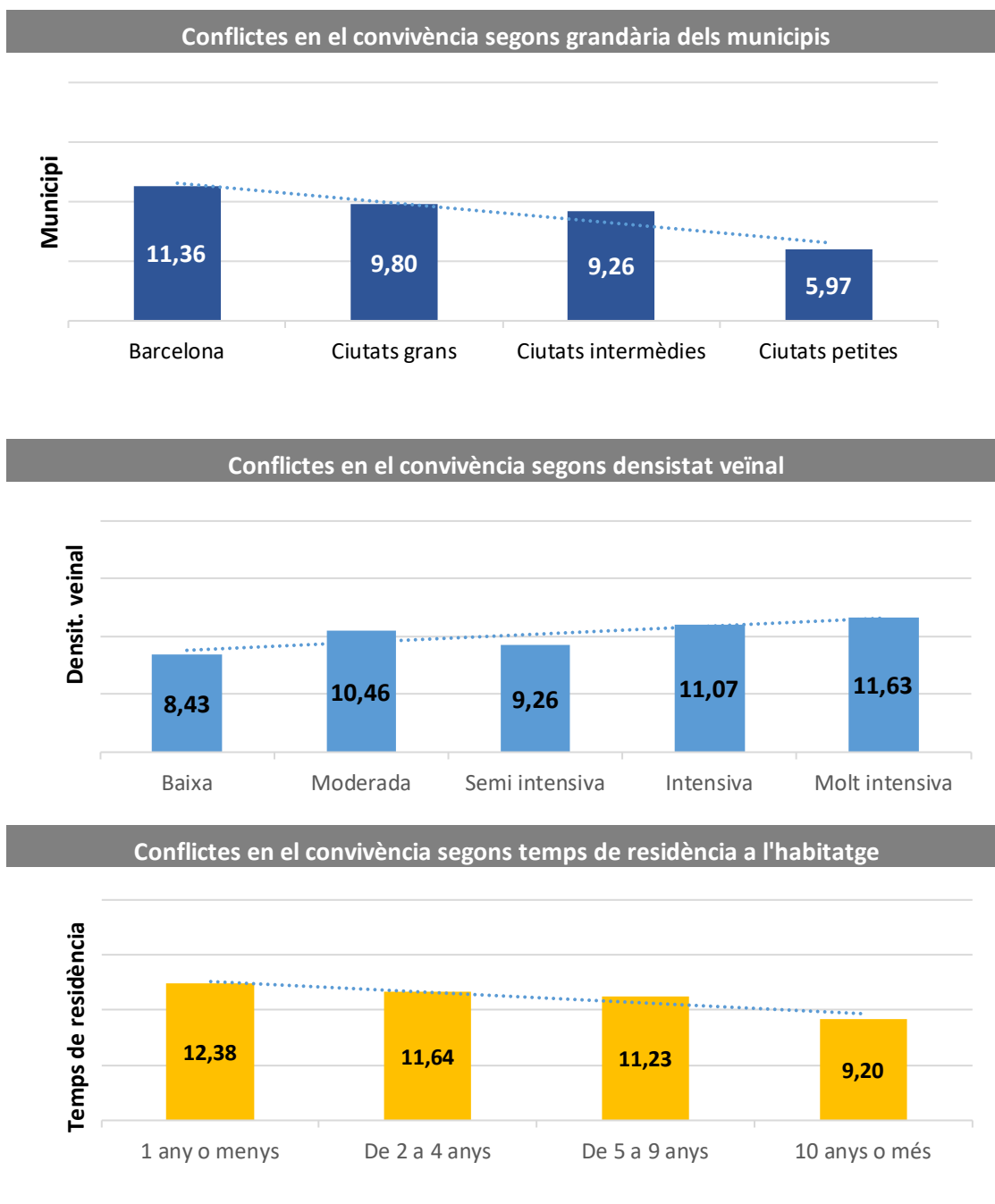
2.4. Conflictes en la convivència als blocs de pisos

L'estudi de les relacions de veïnatge no pot excloure les seves relacions negatives, motiu pel qual el qüestionari de l'ECAMB inclou una sèrie de preguntes destinades a prendre una mesura i fer el seguiment dels conflictes que s'esdevenen entre veïnes i veïns. Els resultats indiquen que el 10,05% de la població metropolitana ha viscut algun conflicte en la convivència a l'edifici durant l'any anterior.

Les persones més afectades per aquestes situacions són les que viuen als municipis més grans de l'àrea metropolitana i, a mesura que la grandària poblacional disminueix, també ho fa la conflictivitat. Així, a Barcelona la proporció d'entrevistats que relata haver patit algun conflicte arriba a l'11,36%, mentre que als municipis més petits se situa per sota del 6%. Els conflictes també són més freqüents en aquells edificis de més densitat veïnal (11,63%), mentre que la grandària del bloc no presenta una relació directament proporcional amb la probabilitat de conflicte, que enguany apareix major als blocs de pisos petits (10,25%) i als més grans (10,67%) que no pas als mitjans (9,83%). Els conflictes són més freqüents en aquells edificis que estan en un mal estat de conservació (17,18%) doncs sovint és la seva pròpia reparació i manteniment dels elements el que estan en disputa.

Les característiques socio-demogràfiques de les persones implicades mostra una major propensió entre les persones que fa un any o menys que s'han instal·lat a l'habitatge (12,38%), mentre que a mesura que fa més anys que hi viuen, més conflictivitat relaten. L'índex també és major entre les persones que són arrendatàries (11,54%). Per tant, en certa manera els conflictes es troben associats als fluxos de mobilitat residencial dels darrers anys. Una darrera qüestió important a considerar és l'edat, doncs les persones més joves i les de 30 a 44 anys són les que s'han vist més implicades en aquests conflictes (16,45% i 13,00% respectivament), mentre que la població de més edat rarament s'ha vist afectada (menys d'un 6% de les persones de més de 65 anys).

Figura 7. Conflictes en la convivència als blocs de pisos. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020

Font: IERMB, ECAMB 2020

Taula 8. Conflictes en la convivència als blocs de pisos. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	Han viscut un conflicte de convivència	No han viscut conflictes de convivència
Municipi		
Barcelona	11,36	88,60
Ciutats grans	9,80	90,20
Ciutats intermèdies	9,26	90,74
Ciutats petites	5,97	94,03
Grandària de l'edifici on viu		
Una casa unifamiliar*	-	-
Un bloc petit (de 4 plantes o menys)	10,25	89,75
Un bloc mitjà (de 5 a 9 plantes)	9,83	90,13
Un bloc gran (de 10 plantes o més)	10,67	89,33
Grandària de l'habitatge		
Menys de 60 m2	12,48	87,52
De 61 a 75m2	10,53	89,42
De 76 a 90m2	8,78	91,19
De 91 a 100m2	10,49	89,51
Més de 100 m2	8,59	91,41
Densitat veïnal		
Baixa	8,43	91,57
Moderada	10,46	89,54
Semi intensiva	9,26	90,71
Intensiva	11,07	88,87
Molt intensiva	11,63	88,37
Estat de conservació de l'habitatge		
Bon estat de conservació	9,52	90,45
Mal estat de conservació	17,18	82,82
Temps de residència a l'habitatge		
1 any o menys	12,38	87,54
De 2 a 4 anys	11,64	88,22
De 5 a 9 anys	11,23	88,77
10 anys o més	9,20	90,80
Règim de tinença de l'habitatge		
De propietat	9,24	90,76
De lloguer	11,54	88,39

Total	10,05	89,93
--------------	--------------	--------------

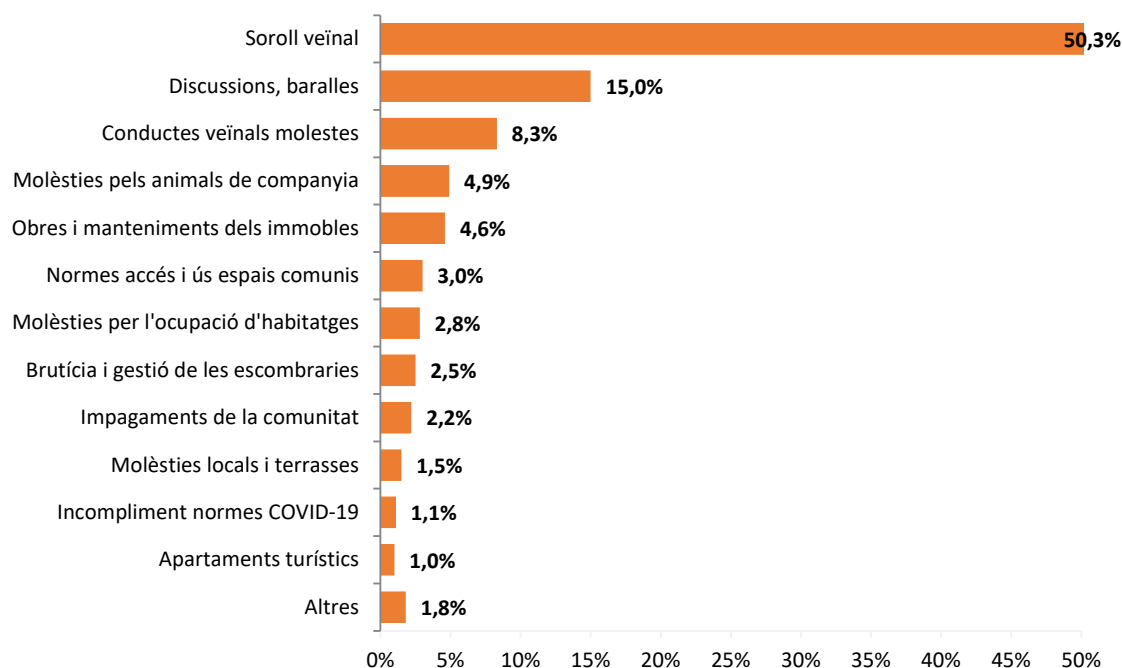
	Han viscut un conflicte de convivència	No han viscut conflictes de convivència
Gènere		
Home	10,43	89,53
Dona	9,69	90,29
Edat		
16 a 29 anys	16,45	83,51
30 a 44 anys	13,00	86,94
45 a 64 anys	8,08	91,92
65 a 74 anys	5,23	94,77
75 i més anys	2,93	97,07
Ocupació		
Estudiant	15,17	84,83
Tasques de la llar	4,98	95,02
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	4,64	95,36
Treballa per compte propi	8,68	91,32
Treballa per compte d'altri	12,39	87,56
Aturat, EERTO	11,67	88,33
Ingressos familiars (€/mes)		
Menys de 600 €	9,90	90,10
De 601 a 1.200 €	8,28	91,72
De 1.201 a 1.800 €	11,93	88,07
De 1.801 a 2.400 €	9,10	90,90
De 2.401 a 3.000 €	9,67	90,27
Més de 3.000 €	12,74	87,17
Lloc de naixement		
Al municipi on viu ara	12,35	87,65
Resta Catalunya	8,70	91,27
Resta Espanya	5,63	94,37
Altre país	10,88	89,05
Total	10,05	89,93

*.NOTA: Les preguntes sobre les veïnes i els veïns d'escala no s'han realitzat a les persones que viuen en cases.

Font: IERMB, ECAMB 2020

A les persones que han patit un conflicte se'ls hi ha demanat una breu explicació. Els resultats constaten que la majoria de les situacions esmentades es referien a conflictes a conseqüència del soroll veïnal (50,3%). Amb una freqüència molt menor, el 15% d'aquestes persones han explicat que la causa del conflicte resulta de discussions o baralles a l'edifici. En tercer lloc, les conductes veïnals molestes suposen el 8,3% dels conflictes (usos que han ocasionat molèsties com regar les plantes a deshora, les olors de la cuina, etc.). Molèsties causades per animals de companyia i per obres als pisos són una altra font de conflicte veïnal (entorn al 5% dels conflictes registrats per l'ECAMB). La resta de situacions ocupen una proporció menor en la conflictivitat veïnal metropolitana.

Figura 8. Tipus de conflictes en la convivència als blocs de pisos. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

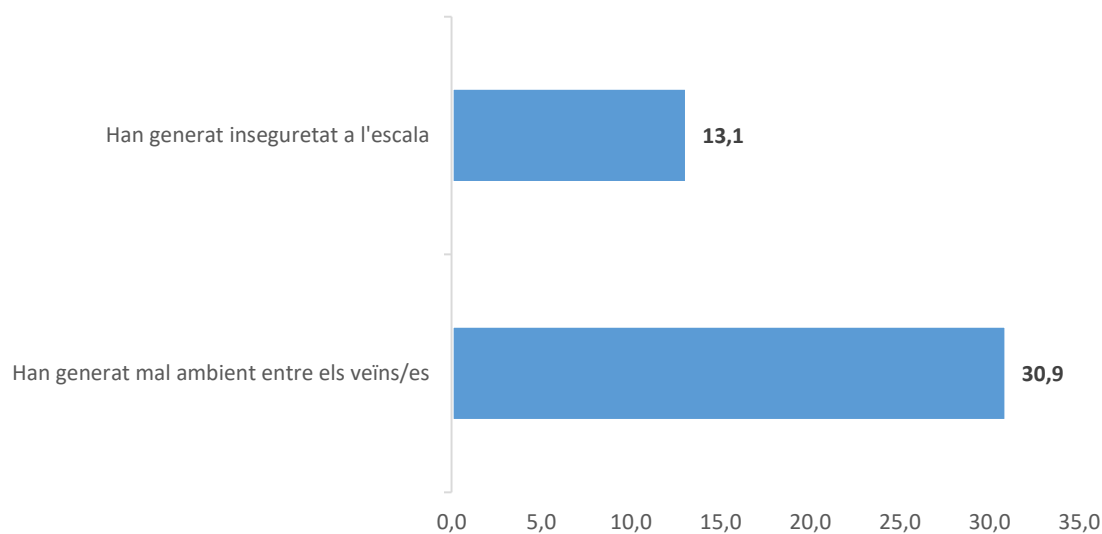

Font: IERMB, ECAMB 2020

No tots els conflictes són iguals ni tenen les mateixes conseqüències. N'hi ha que generen malestar a les escales de veïnatge, mentre d'altres en canvi ocasionen inseguretat. D'acord amb les respostes que ens han proporcionat les persones entrevistades: el 13,1% dels conflictes ha generat inseguretat a l'escala, i una proporció major (el 30,9%) ha generat mal ambient entre veïns i veïnes. En aquest sentit, és rellevant apuntar que la majoria de conflictes es resolen o són puntuals, doncs els afectats expliquen que no generen ni mal ambient ni inseguretat.

Pot resultar útil per a la gestió d'aquestes situacions conèixer quins tipus de conflicte generen una resposta o una altra. Els resultats mostren que pràcticament totes les situacions generen més mal ambient a l'escala que no pas inseguretat tret de dues excepcions: els habitatges ocupats (en un 80% dels casos han generat inseguretat vers un 41,3% de mal ambient) i els apartaments turístics (en un 28,5% causen inseguretat). La resta de situacions tenen implicacions sobretot en el malestar a l'escala.

Figura 9. Conseqüències dels conflictes en la convivència als blocs de pisos. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Font: IERMB, ECAMB 2020

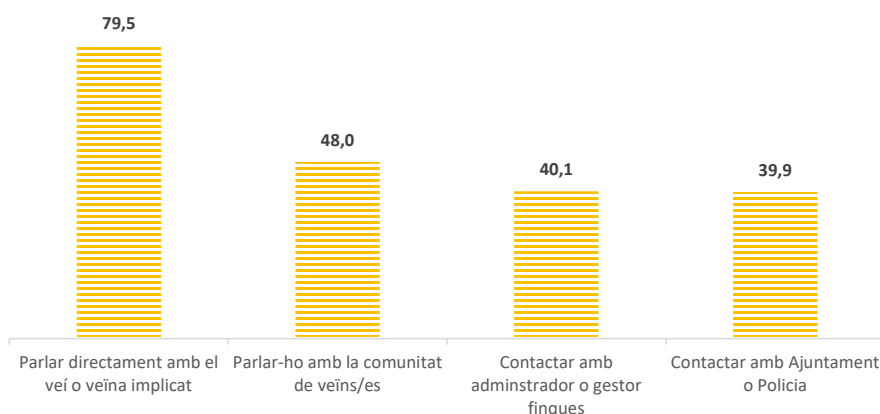
Taula 9. Tipus de conflictes en la convivència als blocs i les seves conseqüències. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	Mal ambient	Inseguretat
Discussions, insults i baralles amb un veí/na	49,72	11,52
Incompliment normes COVID	49,12	0,00
Molèsties per l'ocupació d'habitatges	41,31	80,01
Obres i manteniment dels immobles	34,03	5,62
Molèsties pels animals de companyia (soroll, males olors,..)	30,82	26,92
Normes accés i ús espais comuns	30,42	2,89
Brutícia i gestió de les escombraries	29,58	14,18
Soroll veïnal música alta, mobles arrossegats, crits i baralles als domicilis...	28,17	10,46
Impagaments comunitat i derrames	26,80	15,51
Conductes veïnals que ocasionen desperfectes i molèsties	18,45	1,54
Molèsties locals i terrasses	14,22	0,00
Molèsties per l'activitat d'apartaments turístics	0,00	28,54

Font: IERMB, ECAMB 2020

L'ECAMB també demana què es fa quan sorgeix un conflicte en la convivència veïnal és a dir, a qui es recorre per a poder solucionar-lo (si és que es decideix fer-hi alguna cosa). Es plantejaven quatre possibilitats de resposta: parlar-ho amb la persona amb qui es té el conflicte; parlar-ho amb a la comunitat de veïns, informar a l'administració de finques o gestoria, o posar-ho en coneixement de l'Ajuntament o de la Policia. Els resultats mostren com l'opció majoritària és la de parlar directament amb el veí o veïna implicat (79,5%). Una proporció menor ha declarat que ho ha parlat amb el conjunt de la comunitat de veïns/es (48,0%). Són menys els casos en què es posa en coneixement de l'administració de finques (40,1%) o que es posen en contacte amb serveis de l'Ajuntament o amb la Policia (39,9%).

Figura 10. Resolució i gestió dels conflictes (a qui va recórrer?). Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Font: IERMB, ECAMB 2020

2. Conviure als barris

Els barris són alguna cosa més que un conglomerat de gents, de carrers i d'edificis, són un espai de relació on hi conviuen una gran diversitat de grups i de persones que construeixen territorialitats diferenciades en funció de les seves activitats quotidianes, les seves preferències pels espais i els seus interessos dispars. En aquest sentit, un dels objectius de l'ECAMB és avaluar si els barris ofereixen un marc prou acollidor com per a què les persones puguin satisfer les seves necessitats de sociabilitat. En aquest sentit, es presenta la valoració de les persones sobre diferents aspectes del seu barri, amb especial interès cap a aquells que indiquen de forma més o menys directa si aquests són o no un espai de vitalitat urbana que facilita la sociabilitat per als diferents segments de població. A continuació s'ofereix un indicador sobre la percepció de la diversitat al barri construït a partir de l'opinió sobre el grau de similitud o dissimilitud entre els veïns i veïnes del barri en termes d'origen i d'estatus socio-econòmic. Finalment, s'analitzen els límits de les sociabilitats veïnals en forma d'experiències de discriminació al barri i aïllament relacional.

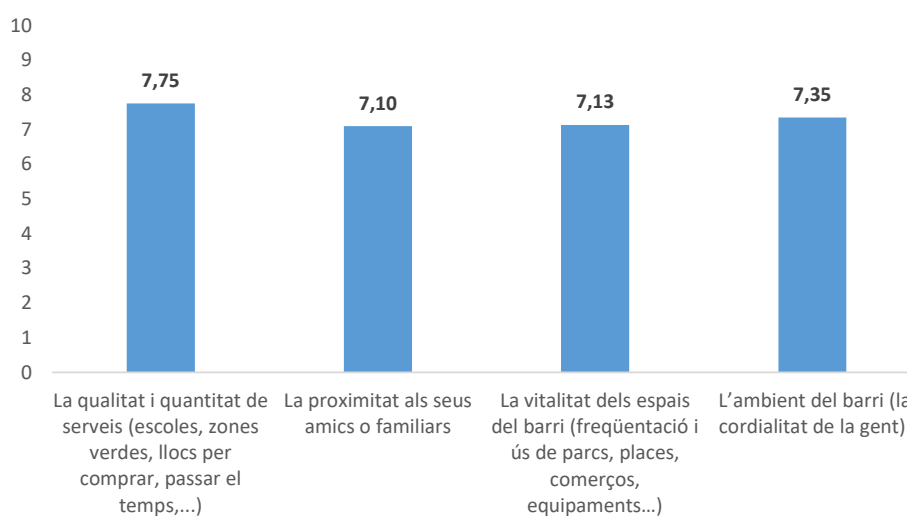
2.1. Valoració del barri com a lloc per a la sociabilitat

El barri és espai de relació, i en primer lloc s'ha demanat a les persones entrevistades una valoració sobre diferents aspectes de l'entorn residencial que remeten a la vitalitat del barri i a les possibilitats d'establir-hi interaccions socials. Concretament, es demana per la qualitat i quantitat de serveis i equipaments on poder desenvolupar activitats i sociabilitzar (escoles, zones verdes, llocs d'estada, comerços, etc.); també per a la proximitat a familiars i amics (aspecte que facilita les relacions socials); per la vitalitat dels espais del barri (la freqüentació: el volum de persones que hi ha a carrers, parcs, botigues, etc.) i finalment per una valoració general sobre l'ambient del barri (la cordialitat). El més destacat és que tots els aspectes pels que s'ha preguntat obtenen puntuacions per sobre dels 7 punts, indicant que, de forma general, els barris metropolitans ofereixen possibilitats per a la sociabilitat de la seva població. El més valorat és la qualitat i quantitat de serveis, espais i equipaments: escoles, espais verds, llocs de trobada, comerç, etc. que arriba fins als 7,75 punts. A continuació, l'ambient del barri (la cordialitat de la gent), amb una puntuació mitjana de 7,35. La vitalitat que hi ha als espais del barri (freqüentació, afluència a parcs, places, carrers, equipaments, etc.) també es valora per sobre dels 7 punts, així com la proximitat a amics o familiars.

Amb tot, aquestes valoracions varien en funció de les característiques de l'entorn residencial i els edificis on viu la població, així com segons algunes variables sociodemogràfiques. Pel que fa a la quantitat i qualitat d'espais i de serveis, les persones més crítiques són les que viuen en cases unifamiliars i en zones de baixa densitat residencial, mentre que s'observa una major satisfacció entre les que viuen en blocs grans i en moderada o alta densitat. Un altre aspecte a destacar és que aquestes valoracions són més baixes entre les persones que viuen a ciutats grans (tret de Barcelona) o bé en municipis petits. La proximitat a amics o familiars també es valora per sota entre les persones que viuen en cases unifamiliars, i, en aquest cas, sobretot per part de la població que resideix a les ciutats més grans de l'àrea metropolitana. La vitalitat dels espais del barri rep les valoracions més altes en municipis mitjans i petits i a Barcelona, mentre que es valora per sota a la resta de grans ciutats. També s'aprecia una menor valoració a mesura que disminueix la grandària dels habitatges i incrementa la densitat dels edificis. Finalment, pel que fa a l'ambient del barri i la cordialitat de la gent, es valora especialment en ciutats intermèdies i petites, entre persones que viuen en habitatges més grans i en densitats mitges i baixes.

En quant a les variables sociodemogràfiques, destaca una major valoració de la quantitat i qualitat dels espais i serveis del barri així com de la cordialitat de la gent a mesura que disminueix la renda familiar. D'acord amb els resultats, les persones amb menor nivell de renda són les que atorguen avaluacions més altes a l'ambient del barri, la quantitat i qualitat de serveis i equipaments i la vitalitat del barri.

Figura 11. Valoració del barri com a lloc per a la sociabilitat. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Taula 10. Valoració del barri com lloc per a la sociabilitat. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	La qualitat i quantitat de serveis i espais	La proximitat als seus amics o familiars	La vitalitat dels espais del barri	L'ambient del barri (la cordialitat de la gent)
Municipi				
Barcelona	7,78	7,04	7,22	7,39
Ciutats grans	7,56	7,10	6,64	6,79
Ciutats intermèdies	8,05	7,21	7,31	7,59
Ciutats petites	7,59	7,18	7,23	7,64
Grandària de l'edifici on viu				
Una casa unifamiliar	7,16	6,97	7,06	7,72
Un bloc petit (de 4 plantes o menys)	7,69	7,14	7,13	7,35
Un bloc mitjà (de 5 a 9 plantes)	7,85	7,07	7,11	7,27
Un bloc gran (de 10 plantes o més)	8,07	7,24	7,32	7,43
Grandària de l'habitatge				
Menys de 60 m2	7,63	6,65	6,83	6,99
De 61 a 75m2	7,74	7,16	7,02	7,18
De 76 a 90m2	7,80	7,10	7,16	7,44
De 91 a 100m2	7,71	7,26	7,29	7,53
Més de 100 m2	7,67	7,21	7,37	7,71
Densitat veïnal				
Baixa	7,70	7,27	7,31	7,56
Moderada	7,87	7,21	7,31	7,51
Semi intensiva	7,78	7,15	7,07	7,27
Intensiva	7,74	7,00	6,98	7,20
Molt intensiva	7,85	6,82	6,96	7,01
Estat de conservació de l'habitatge				
Bon estat de conservació	7,80	7,15	7,18	7,40
Mal estat de conservació	7,13	6,46	6,42	6,65
Temps de residència a l'habitatge				
1 any o menys	7,90	6,86	7,37	7,48
De 2 a 4 anys	7,78	6,79	7,14	7,21
De 5 a 9 anys	7,92	6,90	7,28	7,39
10 anys o més	7,70	7,23	7,07	7,36
Règim de tinença de l'habitatge				
De propietat	7,65	7,16	7,05	7,35
De lloguer	7,97	6,98	7,31	7,36
Total	7,75	7,10	7,13	7,35

	La qualitat i quantitat de serveis i espais	La proximitat als seus amics o familiars	La vitalitat dels espais del barri	L'ambient del barri (la cordialitat de la gent)
Gènere				
Home	7,64	6,99	7,01	7,18
Dona	7,85	7,19	7,24	7,51
Edat				
16 a 29 anys	7,83	7,50	7,30	7,26
30 a 44 anys	7,67	6,86	7,01	7,15
45 a 64 anys	7,65	6,91	7,03	7,34
65 a 74 anys	7,88	7,22	7,19	7,56
75 i més anys	8,01	7,45	7,39	7,76
Ocupació				
Estudiant	7,90	7,73	7,48	7,47
Tasques de la llar	8,00	7,18	7,04	7,39
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	7,89	7,31	7,21	7,22
Treballa per compte propi	7,62	6,74	7,17	7,21
Treballa per compte d'altri	7,64	7,01	7,10	7,29
Aturat, ERTO	7,82	6,85	6,89	7,59
Ingressos familiars (€/mes)				
Menys de 600 €	7,99	6,78	7,47	7,48
De 601 a 1.200 €	7,97	7,31	7,13	7,72
De 1.201 a 1.800 €	7,79	6,95	7,02	7,57
De 1.801 a 2.400 €	7,61	7,04	6,99	7,29
De 2.401 a 3.000 €	7,58	7,06	7,06	7,25
Més de 3.000 €	7,63	6,98	7,33	7,14
Lloc de naixement				
Al municipi on viu ara	7,56	7,31	6,97	7,16
Resta Catalunya	7,62	6,85	7,06	7,33
Resta Espanya	7,78	7,17	7,08	7,54
Altre país	8,15	7,02	7,47	7,53
Total	7,75	7,10	7,13	7,35

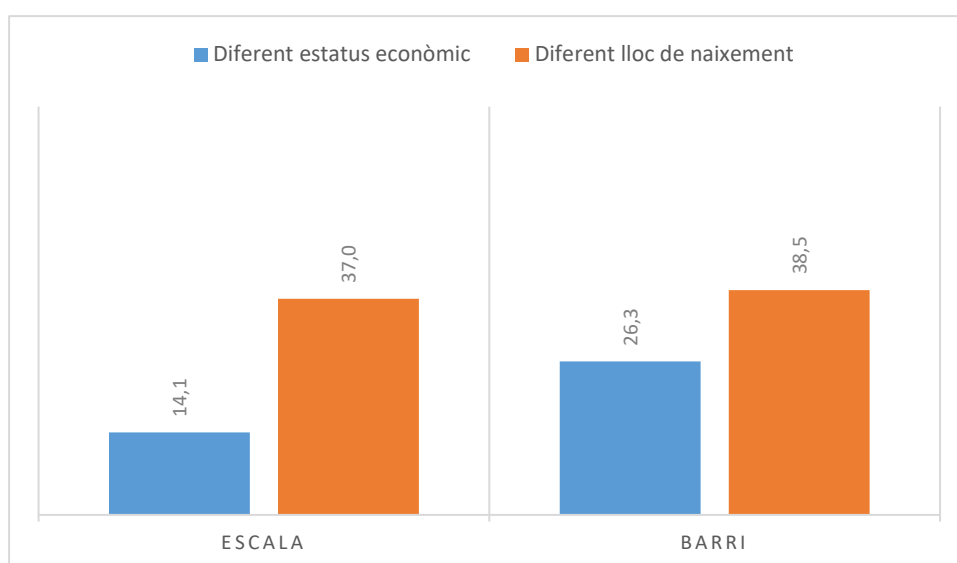
Font: IERMB, ECAMB 2020

2.2. Percepció sobre la diversitat al barri

A l'apartat anterior s'ha abordat l'opinió de la població sobre diferents espais dels barris, la seva animació i la cordialitat general de la seva gent. El següent tema que es tractarà té per objectiu conèixer com s'organitzen les percepcions al voltant de les persones amb les que es conviu.

A les persones que viuen en un mateix barri se les pot considerar veïnes pel sol fet de compartir un lloc de residència comú. Tanmateix, properes geogràficament, també poden ocupar espais socials molt allunyats. Això ja s'ha comprovat en l'anàlisi que s'ha realitzat anteriorment sobre el veïnat als blocs residencials. La pregunta en quant a la similitud d'estatus socio-econòmic i lloc de naixement es trasllada ara al conjunt del barri, i es pren la proporció de persones entrevistades que opina que els seus veïns i veïnes no són del mateix lloc de procedència ni del mateix estatus socioeconòmic. D'acord amb els resultats, la tendència majoritària és a considerar que el barri alberga uns majors nivells de diversitat i d'heterogeneïtat que la pròpia escala de veïns, sobretot en termes de nivell socioeconòmic. El barri s'apareix doncs com una realitat més diversa en quant al lloc de procedència de les persones residents (un 26,3% afirma que les persones no són del seu mateix nivell de renda, proporció que disminueix fins al 14,1% quan es tracta de valorar l'escala de veïns).

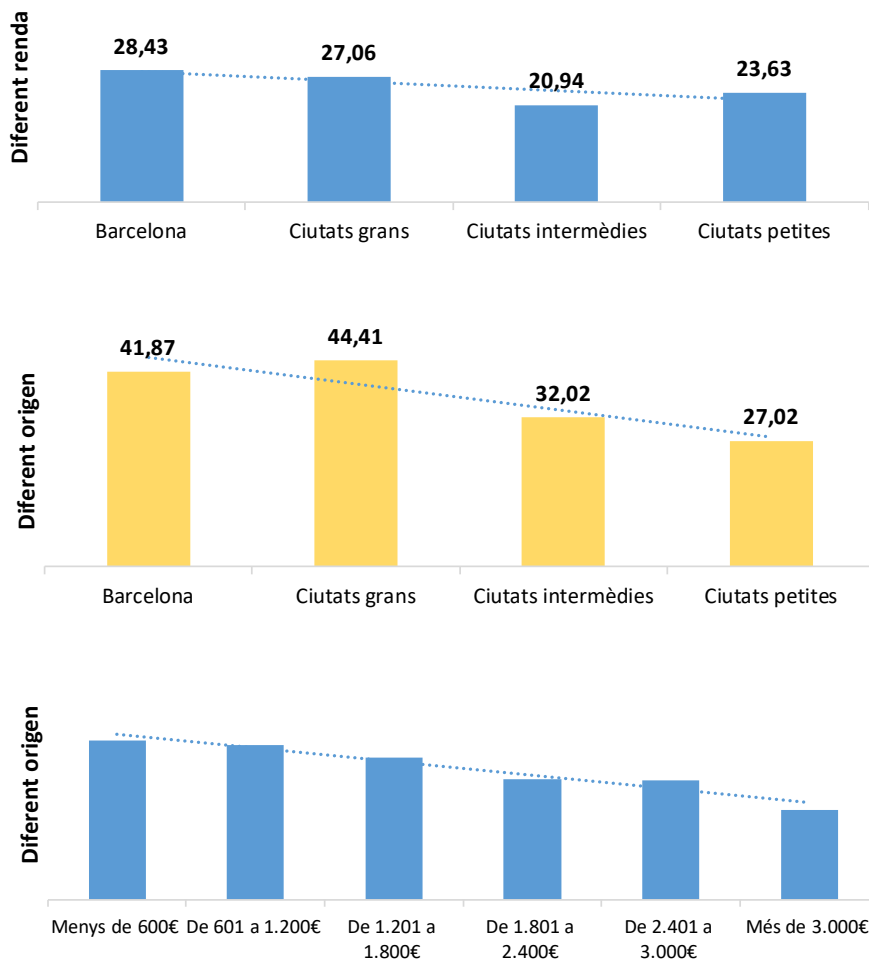
Figura 12. Opinió sobre la proximitat social amb el veïnat: escala i barri. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Font: IERMB, ECAMB 2020

Aquesta percepció sobre la diversitat és especialment més elevada a Barcelona i a les ciutats més grans del territori metropolità, mentre que a ciutats mitjanes i municipis petits, la percepció és de més homogeneïtat dels barris, tant en quant a la renda com a l'origen de la població. La percepció de diversitat també és més alta entre les persones que viuen en pisos més petits, en edificis amb gran densitat veïnal i en mal estat de conservació. Això es relaciona directament amb el nivell de renda en quant a la percepció de diversitat d'origens, que s'incrementa a mesura que disminueix la renda familiar de les persones entrevistades. Són també les persones nascudes a l'estranger les que opinen que el seu barri és més divers en quant a països de procedència.

Figura 13. Opinió sobre la proximitat social amb el veïnat del barri segons grandària municipal i renda. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Taula 11. Opinió sobre la proximitat social: estatus i lloc de naixement de la població del barri. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	Diferent estatus econòmic	Diferent lloc de naixement
Municipi		
Barcelona	28,43	41,87
Ciutats grans	27,06	44,41
Ciutats intermèdies	20,94	32,02
Ciutats petites	23,63	27,02
Grandària de l'edifici on viu		
Una casa unifamiliar	25,50	29,25
Un bloc petit (de 4 plantes o menys)	28,20	38,01
Un bloc mitjà (de 5 a 9 plantes)	25,12	40,89
Un bloc gran (de 10 plantes o més)	26,87	35,51
Grandària de l'habitatge		
Menys de 60 m ²	30,41	49,04
De 61 a 75m ²	26,26	45,10
De 76 a 90m ²	24,63	34,36
De 91 a 100m ²	24,78	28,05
Més de 100 m ²	25,50	25,75
Densitat veïnal		
Baixa	27,50	27,49
Moderada	24,58	29,06
Semi intensiva	25,29	40,60
Intensiva	26,52	45,37
Molt intensiva	29,63	47,86
Estat de conservació de l'habitatge		
Bon estat de conservació	25,50	37,52
Mal estat de conservació	37,19	51,38
Temps de residència a l'habitatge		
1 any o menys	33,24	59,18
De 2 a 4 anys	25,14	51,91
De 5 a 9 anys	31,31	49,15
10 anys o més	24,52	31,14
Règim de tinença de l'habitatge		
De propietat	23,82	29,66
De lloguer	31,22	56,24
Total	26,28	38,50

	Diferent estatus econòmic	Diferent lloc de naixement
Gènere		
Home	27,03	37,57
Dona	25,59	39,34
Edat		
16 a 29 anys	30,02	43,92
30 a 44 anys	30,71	46,53
45 a 64 anys	26,58	35,62
65 a 74 anys	21,69	29,75
75 i més anys	14,04	28,17
Ocupació		
Estudiant	28,63	40,20
Tasques de la llar	22,47	33,93
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	19,42	29,36
Treballa per compte propi	26,76	43,89
Treballa per compte d'altri	30,37	38,94
Aturat, ERTO	26,18	51,61
Ingressos familiars (€/mes)		
Menys de 600 €	32,22	48,10
De 601 a 1.200 €	25,07	46,75
De 1.201 a 1.800 €	23,81	43,08
De 1.801 a 2.400 €	26,65	36,53
De 2.401 a 3.000 €	32,17	35,95
Més de 3.000 €	30,12	27,29
Lloc de naixement		
Al municipi on viu ara	27,03	25,81
Resta Catalunya	24,77	24,64
Resta Espanya	21,95	26,38
Altre país	29,62	78,70
Total	26,28	38,50

Font: IERMB, ECAMB 2020

2.3. Límits de la sociabilitat als barris: discriminacions i aïllament relacional

L'ECAMB té per objectiu estudiar les relacions de sociabilitat als barris, pel que no podia obviar els processos i les situacions en que es dificulta l'accés a les interaccions socials, o aquells en que aquestes es donen de forma negativa. Les persones no coneixem sinó la vida en comú i tant l'exclusió com l'aïllament en les relacions socials ha de ser, per tant, una de les seves preocupacions. El qüestionari inclou així preguntes sobre les experiències de discriminació que s'han viscut al barri i informa sobre les situacions d'aïllament relacional.

Les relacions de discriminació als barris

Entre els objectius de l'ECAMB està la construcció dels índexs de discriminació, els quals mesuren la proporció de persones majors de 16 anys que han estat sotmeses a un tracte de menyspreu o a algun altre tipus de relació discriminatòria al seu barri de residència. Es tracta d'un indicador global que calcula el percentatge de persones sotmeses a actes discriminatoris respecte el total de la població, siguin quines siguin les raons que han servit de motiu a aquestes accions o el nombre de vegades que han patit aquestes situacions. A diferència d'edicions anteriors, l'indicador no es calcula a partir del record espontani (que depèn de la memòria en el context d'una entrevista), sinó que es demana explícitament si s'han patit una sèrie de situacions de discriminació personals concretes, motiu a motiu. Aquest canvi ha suposat una millora en la mesura de la discriminació als barris metropolitans³. Els eixos de discriminació pels quals es demana es llisten a continuació.

- Pel seu color de pell, origen ètnic o nacional
- Per la seva orientació o identitat sexual
- Pel fet de ser dona
- Per les seves idees polítiques
- Per les seves creences religioses
- Pel fet de tenir una discapacitat
- Pel seu estat de salut
- Per la llengua que parla
- Per la seva posició socioeconòmica

³ Per a més informació sobre l'anàlisi de la discriminació, podeu consultar l'informe sobre la discriminació als barris de Barcelona.

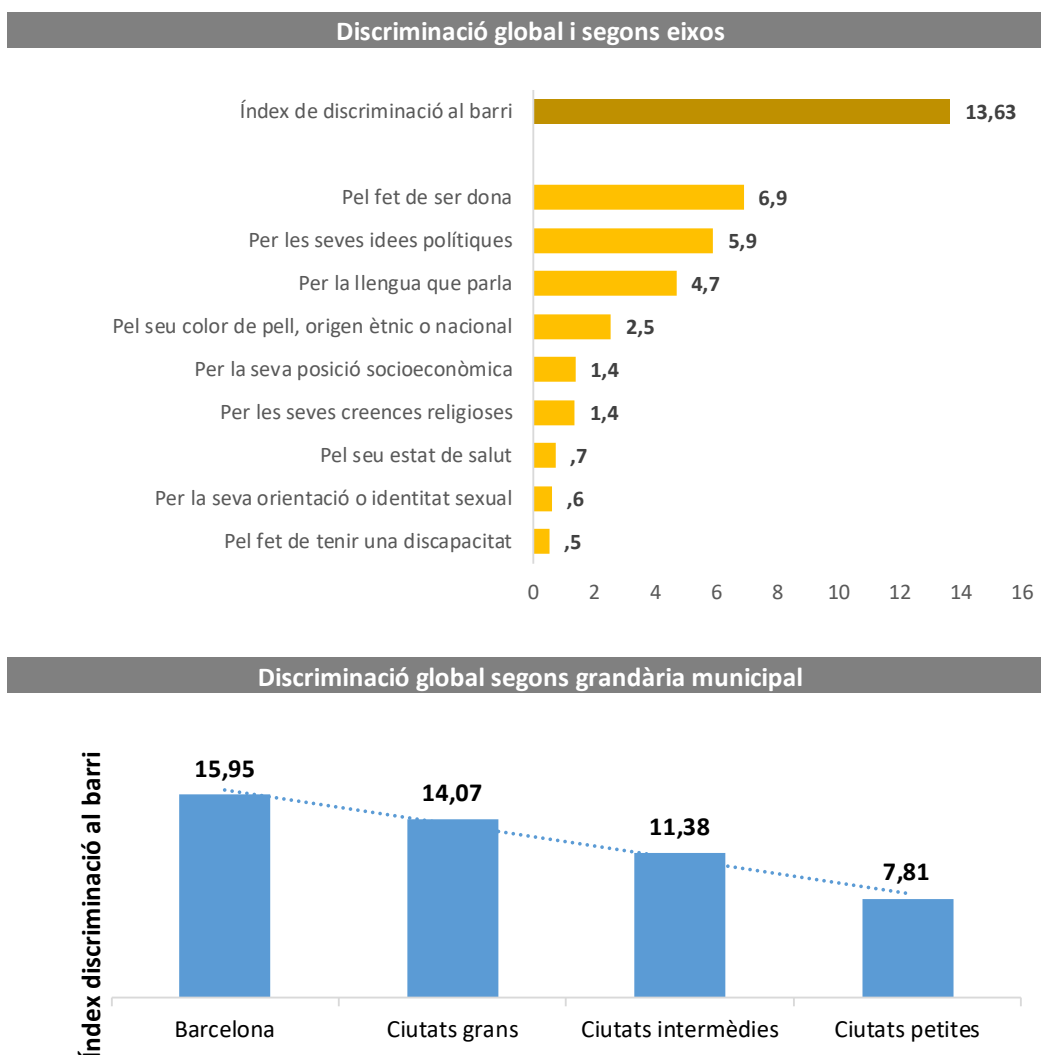
<https://ajuntament.barcelona.cat/dretsidiversitat/sites/default/files/informe%20sobre%20la%20discriminaci%C3%B3%20als%20barris%20de%20barcelona%202020.pdf>

L'índex global permet mesurar la quantitat de persones que han patit una experiència de discriminació al seu barri de residència. Tanmateix, es tracta és una mesura massa genèrica com per a permetre un estudi prou acurat de les diferents situacions viscudes per la població metropolitana. És per això que també es presenta la proporció de persones que han estat objecte i han experimentat cadascun dels nou eixos de discriminació pels quals es pregunta.

D'acord amb els resultats, el 13,6% de la població metropolitana ha estat subjecta a alguna forma de discriminació al seu barri durant l'any 2020. Els índexs són més elevats a les ciutats més grans de l'àrea metropolitana: a Barcelona un 16,00% de les persones han estat discriminades al seu barri, i un 14,07% a les altres ciutats grans, proporció que disminueix fins al 7,81% als municipis més petits.

Si es tenen en compte els diferents motius o eixos de discriminació, en primer lloc s'observa com el 6,9% de les dones de l'àrea metropolitana afirma que han experimentat alguna forma de discriminació al seu barri de residència pel sol fet de ser dones. En segon lloc, el 5,9% de totes les persones entrevistades manifesten que han estat discriminades amb motiu de la seva ideologia política i el 4,7% per la llengua que utilitzen. El doble comentari precedent no només posa de manifest i emfatitza la discriminació que experimenten les dones en el seu dia a dia, sinó que també permet veure com en l'actual context s'estaria produint una certa tibantor en la convivència entre grups amb distintes ideologies polítiques i on també tenen una especial rellevància els marcadors de pertinença ètnica-cultural (sobretot pel que fa a l'ús de la llengua). Les discriminacions articulades al voltant de l'origen geogràfic, ètnia o color de pell, afecten al 2,5% de la població. En comparació, la resta de motius de discriminació han afectat a un menor nombre de persones, si bé amb diferències d'acord amb l'edat, el gènere i el país de naixement de la població, tal com es veurà a continuació.

Figura 14. Índexs de discriminació al barri. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Font: IERMB, ECAMB 2020

A l'hora de ponderar la rellevància de les discriminacions, cal tenir en compte que aquestes resulten d'una relació asimètrica que sovint té com a objecte a les minories. Així doncs, si es té en compte les característiques socio-demogràfiques de la població en l'índex global de discriminació:

- La proporció de persones que han patit algun episodi de discriminació arriba al 18,04% de la població que és nascuda fora d'Espanya, proporció molt més elevada que la de la població que ha nascut a Espanya.
- Les persones amb rendes baixes han estat discriminades en major mesura que la resta: l'índex se situa en el 22,65% entre les de menor nivell de renda.

- El perfil d'edat es correspon sobretot amb el d'una persona jove. Així l'any 2020 van experimentar algun episodi de discriminació el 25,36% de les persones que tenien entre 16 i 29 anys.
- La discriminació ha afectat al 15,16% de dones, davant l'11,95% dels homes.

Taula 12. Proporció de persones discriminades segons variables socio-demogràfiques. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

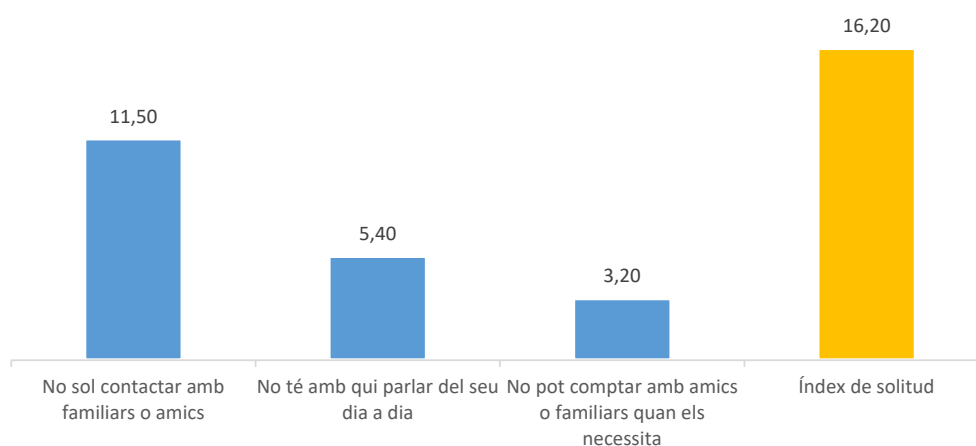
	Índex de discriminació
Gènere	
Home	11,95
Dona	15,16
Edat	
16 a 29 anys	25,35
30 a 44 anys	13,70
45 a 64 anys	12,76
65 a 74 anys	8,61
75 i més anys	3,20
Ocupació	
Estudiant	24,96
Tasques de la llar	6,38
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	7,67
Treballa per compte propi	15,04
Treballa per compte d'altri	13,51
Aturat, ERTO	20,56
Ingressos familiars (€/mes)	
Menys de 600€	22,65
De 601 a 1.200€	15,91
De 1.201 a 1.800€	13,09
De 1.801 a 2.400€	11,89
De 2.401 a 3.000€	12,06
Més de 3.000€	13,81
Lloc de naixement	
Al municipi on viu ara	15,91
Resta Catalunya	11,09
Resta Espanya	6,07
Altre país	18,04
Total	13,63

Font: IERMB, ECAMB 2020

Situacions de solitud i d'aïllament relacional

L'aïllament relacional constitueix un altre dels límits de la sociabilitat als barris. En relació a la xarxa de relacions primària l'ECAMB realitza 3 preguntes: i) Habitualment té algú amb qui pot parlar del seu dia a dia; ii) Sol parlar per telèfon o contactar amb els seus familiars o amics, i iii) Pot comptar amb els seus amics o familiars quan els necessita. A partir d'aquí, es construeix l'índex de solitud, que el 2020 arriba al 16,2% de la població metropolitana. Aquest indicador es calcula comptabilitzant la proporció de persones que no solen contactar amb familiars o amics (11,5%), no tenen amb qui parlar del seu dia a dia (5,4%) o no poden comptar amb algú quan ho necessita (3,2%).

Figura 15. Avaluació de la freqüència de contacte i suport de la xarxa propera. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

Font: IERMB, ECAMB 2020

En les línies que segueixen es tractarà de definir el perfil d'aquestes persones, entenent que aquesta pot ser una informació necessària per a la gestió d'aquestes situacions.

- En termes territorials, l'índex de solitud és més elevat entre la població que viu en ciutats grans i intermèdies, i menor a la ciutat de Barcelona i als municipis més petits.
- Les persones nascudes a l'estranger tenen un índex de solitud més elevat que la població metropolitana que ha nascut a Catalunya o a la resta d'Espanya. S'estima que el 21,22% d'aquest segment de la població metropolitana no té amb qui parlar o a qui demanar ajuda quan ho necessita.
- Pel que fa a l'edat, el 19,69% de la població més gran de 75 anys expressa alguna forma de solitud relacional.

- La xifra augmenta encara més quan es considera les llars unipersonals (19,98%), i també és especialment elevada entre la població que conviu amb persones que necessiten d'atencions especials (22,76%). Les persones cuidadores són especialment vulnerables doncs a aquesta solitud relacional.
- La solitud social té un clar gradient econòmic, afectant a les persones que disposen de menys ingressos, cosa que ja es podia preveure atenent als perfils anteriors: població estrangera, llars monoparentals i persones jubilades.

Taula 13. Perfil de les persones que experimenten solitud social. Àrea metropolitana de Barcelona, 2020.

	Índex de solitud
Municipi	
Barcelona	15,39
Ciutats grans	17,02
Ciutats intermèdies	18,23
Ciutats petites	15,85
Gènere	
Home	14,82
Dona	17,45
Edat	
16 a 29 anys	9,10
30 a 44 anys	16,88
45 a 64 anys	18,29
65 a 74 anys	16,09
75 i més anys	19,69
Ocupació	
Estudiant	4,59
Tasques de la llar	20,70
Jubilat/ Pensionista / Incapacitat	18,27
Treballa per compte propi	15,18
Treballa per compte d'altri	14,56
Aturat, ERTO	22,97
Ingressos familiars (€/mes)	
Menys de 600€	28,61
De 601 a 1.200€	23,55
De 1.201 a 1.800€	18,16
De 1.801 a 2.400€	13,88
De 2.401 a 3.000€	13,11
Més de 3.000€	9,30
Lloc de naixement	
Al municipi on viu ara	12,53
Resta Catalunya	16,21
Resta Espanya	16,43
Altre país	21,22

Característiques de la llar	
Conviu amb menors de 16 anys	14,92
Conviu amb majors de 65 anys	17,37
Conviu amb persones que requereixen atencions especials	22,76
Nombre membres de la llar	
Un	19,98
Dos	16,44
Tres	14,15
Quatre	16,50
Cinc o més	15,17
Total	16,20

Font: IERMB, ECAMB 2020

3. Síntesi de resultats

L'Enquesta de Relacions Veïnals i Convivència de l'AMB (ECAMB) és una operació biennal que dona resposta a la manca d'informació sobre quin era l'estat de les relacions veïnals i de la convivència als barris metropolitans. Després de les primeres edicions (s'inicià l'any 2017), aquesta enquesta es posiciona com un instrument que aporta informació i anàlisi sobre almenys tres dimensions: la convivència i les relacions als edificis i escales de veïns, la sociabilitat als barris i els límits de la sociabilitat en termes de discriminació i d'aïllament relacional. A mode de síntesi, els principals resultats de l'ECAMB 2020 indiquen que:

Pel que fa a la convivència i les relacions als edificis i escales de veïns:

- El grau de coneixement veïnal és elevat, doncs la gran majoria afirma que a la seva escala de veïns es coneixen tots o gairebé tots. Amb tot, els contextos residencials densos i la mobilitat residencial són els principals factors que dificulten el coneixement mutu.
- Les relacions de veïnatge a l'àrea metropolitana de Barcelona es caracteritzen per la cordialitat i estan lluny de ser una qüestió residual o menor en la vida quotidiana de la població de la metròpoli. Els entorns residencials són espais d'una viva sociabilitat, si bé les relacions de veïnatge s'exerceixen majoritàriament amb reserva de la pròpia vida personal. Les relacions de solidaritat es donen arreu, si bé s'articulen més fàcilment en entorns de baixa densitat i amb més dificultats en els blocs de pisos d'alta densitat.
- El 10,05% de la població metropolitana ha viscut algun conflicte en la convivència a l'edifici durant l'any anterior, essent els més freqüents els relacionats amb el soroll. A mesura que la grandària poblacional i la densitat veïnal disminueix, també ho fa la conflictivitat.
- Els conflictes veïnals generen més mal ambient que inseguretats a l'escala, i es resolen majoritàriament amb la conversa entre les persones implicades, sense necessitat de recórrer a d'altres instàncies com administracions de finques, ajuntaments o policia.

Pel que fa a la convivència i la sociabilitat als barris:

- De forma general, els barris metropolitans ofereixen possibilitats per a la sociabilitat de la seva població. La valoració sobre la qualitat i quantitat de serveis, espais i equipaments per a la vida social i les activitats diàries, la cordialitat de la gent i la vitalitat dels espais del barri reben valoracions elevades.

- La tendència majoritària és a considerar que el barri alberga uns majors nivells de diversitat i d'heterogeneïtat que la pròpia escala de veïns, sobretot en termes de nivell socioeconòmic. El barri s'apareix doncs com una realitat més diversa en quant al lloc de procedència de les persones residents.
- Fins un 13,6% de la població metropolitana ha estat subjecta a alguna forma de discriminació al seu barri durant l'any 2020. Els índexs són més elevats a les ciutats més grans de l'àrea metropolitana, i afecten especialment a les persones nascudes a l'estranger, les de rendes més baixes, les de menor edat i les dones.
- El principal eix de discriminació és el gènere, mentre que també es produeixen discriminacions en la convivència entre grups amb distintes ideologies polítiques i on també tenen una especial rellevància els marcadors de pertinença ètnica-cultural (sobretot pel que fa a l'ús de la llengua). Les discriminacions articulades al voltant de l'origen geogràfic, ètnia o color de pell, afecten un volum menor de la població.
- El 16,2% de la població metropolitana expressa alguna forma de solitud relacional. Aquest índex és major entre les persones nascudes a l'estranger, les majors de 75 anys i les que viuen en llars unipersonals. Les persones cuidadores són especialment vulnerables doncs a aquesta solitud relacional, així com les que disposen de menys ingressos.